

19-7-24

dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VERLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20 Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), maar ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: J. B. van Heutsz. † — Amersfoort, de nieuwe Afdeling van „Oost en West“. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 25 Juni tot 16 Juli 1924.

Old England

NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS
(Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Vroeger Fred. Hendriklaan)
Spreekuur alle werkdagen van 9-11 en 1-3
Telefoon 50061

Speciale Aanbieding.

Prima Eiken-Huiskamer f 350.-
Schitterend Gepolitoerd Slaapk-Ameublement f 475.-
met Lits-Jumeau, Toilet, enz.
Groote voorraad in alle soorten Meubelen

MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUIS“
69 PARKSTRAAT 69

TELEF. 15828

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHE
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

WIE ZINGT DAAR?
DE „NEW EDISON“

Wij nodigen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
DEN HAAG
ROTTERDAM
BATAVIA
MEDAN

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 93
WITTE DE WITHSTRAAT 88
RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
HINDOESTRAAT 1-3

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage **Piet Heinstraat 2a**, Telefoon 34580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij goed en goedkoop?
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

BESCHIKBAAR.

MARTINUS NIJHOFF :: 'S-GRAVENHAGE

Belangrijk aanbod:
ENCYCLOPÆDIE
VAN
NEDERLANDSCH-INDIË

Tweede druk. 4 deelen, van 5180 kolommen tekst en 142 kol. registers. roy. 8vo. gebonden in sterke buckram banden.
TIJDELIJKE PRIJSVERLAGING van 125 gulden op **75 gulden**
Deze prijsverlaging geldt slechts tot 31 December 1924

Piano's en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BRED-MAASTRICHT
Vraag catalogus

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Tehuis v. Ind. Kinderen

aangeboden te Amersfoort

Brieven onder letter L Utrechtscheweg 121.

J. B. Van Heutz. †

„Aan den Groot-Pacificator van Atjeh te Koeta Radja”.

Zóó luidde de aanhef van een telegram, eenmaal door een bekend Nederlandsch sociaal-democraat gezonden van Medan, ter Oostkust van Sumatra, naar de hoofdplaats van het gewest Atjeh, toen hij — de socialist — op zijn reis door de Tropen, dwars door Sumatra was gegaan en een langdurig verblijf in het veelbesproken gewest hem de overtuiging had geschonken dat inderdaad Van Heutz geen anderen titel verdiende dan die van „Groot-Pacificator van Atjeh”.

Het zou o.i. c. o. moete loonen na te gaan, of, door de tijden heen, voor dien bekenden Nederlandschen sociaal-democraat inderdaad Van Heutz gebleven is: de Groot-Pacificator van Noord-Sumatra! We zouden thans wel eens willen hooren: of de heer Van Kol getrouw bleef aan de uitspraak van zijn vóór alles eerlijk geweten, toen hij, na zijn reis door Atjeh, den gouverneur Van Heutz dank gebracht voor zijn medewerking en steun, in eene telegram .. aan bovenstaand adres!

We zouden thans, nu het langdurig ziekbed van Van Heutz een sterfbed is geworden, dien Nederlandschen socialist nogmaals op z'n geweten af willen vragen: Is daár, in den vreemde, een „Gróót-Nederlander”, een „Groot-Pacificator” heengegaan, — of niet? ...

En dan zullen ditmaal ook bij Van Kol de oprecht gemeende, nationale gevoelens het, uit die andere overtuiging geboren, anti-militarisme overheerschen — en de voorvechter van al hetgeen ook maar ten nauwste de belangen van Nederlandsch-Indië en van het Nederlandsch-Indische volk raakt, — diezelfde Nederlandse sociaaldemocraat Van Kol, zal, zijn ervaring staat er ons borg voor, antwoorden: „Zeker; met Van Heutz is de Groot-Pacificator van Atjeh heengegaan!”

Dit destijds even onverwacht als onverdacht „brevet” typeert in de eerste plaats den generaal, die thans, na in het buitenland eenige verlenging van zijn levenstijd te hebben gezocht in den ouderdom van 73 jaar is overleden.

Van Heutz, de „bedwinger van Atjeh”, was enerzijds voor den bestrijder van het militarisme: een Groot-Pacificator. Anderzijds voor vele militaristen de vervloekte! ...

Want: reken er op dat Van Heutz in den kring van officieren en hoofd-officiëren vijanden had! Vijanden, zooals hij onder zijn Atjehsche tegenstanders nimmer heeft ontmoet! Een deel van het officierscorps in Nederlandsch-Indië (en niet in Nederlandsch-Indië alleen!) haatte Van Heutz.

Weet ge waarom? Omdat Van Heutz zich nimmer heeft ontzien zijn meerdere de les te lezen en het hun te zeggen: „Ik verzeker U, zóó moet het!”

Ja — en na zoo'n uitspraak werd de officier Van Heutz door zijn hooger en wel eens achteruit gegooit! Dan waren er maar al te velen, die het beter wisten! ...

Dan werd Van Heutz geplaagd, getreiterd door zijn meerderen, die zijn minderen waren! Maar hij, de groot-pacificator van Atjeh, ging vóór!

Van Heutz ontzag niets; ontzag niemand! Van Heutz „ondermijnde” het „gezag”; hij was gevaarlijk voor „het prestige”. „Men” — de groote „men” — zeide: „Van Heutz sticht kwaad door zijn meening-zeggen” ...

Ach! die arme hoogere officieren, die niet begrepen, dat, om den chef van Van Heutz te zijn, men ook zijn superieur moest wezen! ...

Toen kolonel Van Heutz, ondanks de tegenwer-

BESCHIKBAAR.

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 356
hoek Conradkade

king, het eenmaal zoover gebracht had dat hij mer één stond op de voordracht voor gouverneur van Atjeh, wenschte de toenmalige landvoogd Van der Wyck, vooraf een onderhoud met den calcitrant ...

Maar vóór dit onderhoud plaats greep he in de Atjeh-geschiedenis bekende Dr. Snouck Hurgronje Van Heutz onder vier oogen genomen tot hem gezegd: „Denk er nu eens aan, Van Heutz, hou je bedaard tegenover den landvoogd met critiek op andere officieren ...”

„Dr. Snouck Hurgronje,” zoo moet Van Heutz geantwoord hebben, „ik beloof U: ik officieren hemelhoog prijzen!” ...

Dit is Van Heutz niet goed af-gegaan! Hij lijk tegenover den gouverneur-generaal slingerde hij zijn banbliksems naar de hoofd het militaire beleid in Atjeh, misschien in ruwe termen, misschien in minder krasse dingen dan hij gewoon was te doen, want dit „militaire beleid” tegenover zich had zijn critiek, die welhaast het karakter van diging aannam, sparen, zelfs tegenover den in den lande, — neen, dat was Van Heutz mogelijk.

„Ik vind U teveel optimist,” voegde Van Heutz toe. „Ik vrees ...”

„Excellentie!” was het met overtuiging sproken antwoord, „indien U als gouverneur Atjeh een pessimist verlangt, neem mij dan als daar vóór hem zat, de gebeurtenissen in tot een goed einde zou kunnen brengen. Van der Wyck niet reeds de eigen overtuiging van Heutz hem tot die zekerheid had gebracht, daar het rapport van Snouck Hurgronje, man, die zoovele jaren met Van Heutz had samengewerkt, — en dat rapport omwonden en onvoorwaardelijk Van Heutz als: *the right man* ...

En naast dit rapport waren er andere advie waarvan de conclusies eensluidend waren van Dr. Snouck.

Want natuurlijk was het den landvoogd bekend, dat Van Heutz bij een groot deel van officieren-corps niet gezien was. De officieren porten hebben hem dienaangaande wel inge hetgeen Van der Wyck van minder officieren vernam bevestigde die wetenschap.

Vandaar dat de landvoogd meerdere malen siders in den arm heeft genomen; mensche objectief de geste van Van Heutz konden deelen, en die, op grond van een langer verblijf in Atjeh, bevoegd waren hun meening te spreken.

Hoe Van der Wyck dit aanlegde? *) Tijdens zijn bewind ontving de landvoogd zoek van den lateren directeur der Deli Maatschappij, Herbert Cremer, die een reis door Indië en aan Van der Wyck kwam verzoeken hem de gelegenheid te openen ook het in die dagen nog ongeleg Atjeh door te trekken. Cremer kreeg het „consent” in den vorm van een intrinsiek brief van den landvoogd en deze vroeg hij de trek van Cremer gewoon, langs-den-nieuwen „Wanneer U uw reis door Atjeh voltooit, „schrijf mij er eens over en geef mij uw meening over de toestanden en over de meening „daar!”

Herbert Cremer heeft de reis door Atjeh tooid; hij heeft de toestanden daar gezien en schen gesproken. Cremer was in de gelegenheid gedurende zijn verblijf op Noord-Sumatra dikwijls te vertoeven in de omgeving van Van Heutz. Hij ondervond mede de tērgende nederig die dezen officier ten deel viel van den „meerderen” na dezen of genen goed den veldtocht. En dat alléén reeds was

*) Ook de Nieuwe Rott. Crt. van Vrijdag 11 Avondblad D, releveert dit en enkele andere gende feiten uit het leven van Van Heutz.

Rund-, Kalfs- en Varkenssla
„HOUTRUST”
Obrechtstraat 628 - Tel. 3
Levert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch geslacht tegen billijke prijzen & Nette thuisbezorging zonder prijsverhooging
Aanbevelend, F. Ph. SATO
DEN HAAG OBRECHTSTRAAT

TE KOOP

UTRECHT, ruim HUIS met kleinen Tuin zeer gezochten stand, 9 Kamers. Te be-
 kken 1 September. Koopprijs **f 16000.-**.
 gewenscht gestoffeerd of gemeubileerd.
 Brieven onder No. 224L aan het Bureau
 dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

elen rapporteur voldoende in zijn schrijven den
 voogd te verzekeren dat er in Atjeh verande-
 moest komen. En de omgang met Van Heutz
 ook Cremer de overtuiging dat deze officier
 man was om Atjeh eens en voor goed onder Ne-
 landsch bestuur te brengen.
 het „rapport” van den heer Cremer heeft immer
 deel uitgemaakt van de geheime stukken. Maar
 niet geheim bleef is het feit, dat Van der Wyck
 schrijven van Cremer heeft doorgezonden naar
 Nederlandschen Ministerraad, die, in vergade-
 bijeen, van den inhoud met groote belangstel-
 heeft kennis genomen.
 tot zijn groote verbazing ontving de heer Cremer,
 maal in Holland teruggekeerd, van officieele
 een dankbetuiging voor zijn waardevol advies.
 rapporteur heeft nooit kunnen vermoeden, dat
 eenvoudige vraag van Van der Wyck, „om eens
 te laten weten omtrent Atjeh” op zulk een of-
 ficiel schrijven zou uitloopen.
 het is slechts één voorbeeld uit vele. Het toont
 hoe de benoeming van Van Heutz tot gouver-
 van het gewest Atjeh en Onderhoorigheden
 wat voeten in de aarde heeft gehad en hoe zij
 minst geschied is op grond van een unaniem
 deel omtrent de geschiktheid van dezen „recal-
 citrante” candidaat.

...
 Dit recalcitrante karakter is Van Heutz steeds
 gebleven. Hij is zoowel als gouverneur van
 en later als gouverneur-generaal van Neder-
 sch-Indië, „in de oppositie” gebleven. Maar:
 strikt eerlijk was dit karakter; rechtvaar-
 van alles rechtvaardig was hij als man-van-
 gebrachte
 onje,
 eutz
 Weer maar slechts één voorbeeld?
 „Man!” zeide Van Heutz eens tegen een groot-
 van zijn leger, die overhoop lag met den
 gezaghebber van Lho Seumaweh, „weet je
 maar het beste is? Dat ik gedurende den tijd,
 jij met dien civielen ambtenaar moet samen-
 ren, jou maar degradeer tot sergeant-majoor!
 zal het samenwerken met dien burger je niet
 lastig vallen, begrepen?”.....
 groot-majoor droop af en heeft later maar
 meer laten blijken van eenige animositeit tus-
 hem en den civiel-gezaghebber.
 Zo was Van Heutz — en men voelt welk een
 voluente zijn optreden als hoofd van het gewest in
 Atjehsche officierscorps heeft teweeg gebracht!
 Maar: dat was ook geen wonder!
 Te lang was Van Heutz door schier al wat bo-
 ven stond, klein gehouden. Die hogere mach-
 hebben het ondervonden wat het beteekent de
 heid te onderdrukken!
 Een loen eenmaal het besluit genomen was dat
 Heutz zou optreden als bestuurder van Atjeh,
 hebben de hooge autoriteiten bedenkelijk
 hoofd geschud! En zij hebben gesproken van
 fiasco! Het „prestige” van zoeven deed op-
 geg bij

...
 „prestige” heeft Van Heutz zijn geheele le-
 door „aan z'n laars gelapt” — om in zijn ter-
 moge te blijven.
 toen in den vroegen morgen van den 1sten Oc-
 1904 de Oranje van de Stoomvaart-maat-
 schappij „Nederland” te Tandjong Priok meerde-
 er aan boord diezelfde Van Heutz, nu als gou-
 verneur-generaal van Nederlandsch-Indië. Hoe was
 een loen reeds, 's morgens 7 uur! — aan te
 kerde hij hunkerde naar het einde van den dag;
 kerde naar het einde van 't „vertoon”, hetwelk
 eenmaal, in deftigen sleur, met de bestuursover-
 recht gepaard schijnt te moeten gaan. En hoe was
 Heutz aan den avond van dienzelfden dag
 kbaar gestemd, toen de Koning Willem III een
 voornaamste objecten van dit „vertoon” — den
 treden gouverneur-generaal Rooseboom — naar

ORTHOPAEDISCHE INRICHTING
A. A. DE RIDDER
 Bankastraat 4p Den Haag
SCHOENEN voor verkrommingen, verzakte-
 en pijnlijke voeten, **BEUGELS**, enz.
 Tevens Atelier voor alle voorkomende reparatiën op
 elk gebied.

Holland terugvoerde.
 Het „prestige” is nimmer in staat geweest Van
 Heutz aan banden te binden. Van Heutz als offi-
 cier, als gouverneur, als gouverneur-generaal, maar
 vooral ook als persoon, wist er zich los van.
 Revolutie had hij — de anti-revolutionair bij
 uitnemendheid! — gebracht in de hooge kringen
 van Atjeh. Kon hij het laten eenzelfde gedragslijn
 te volgen in Buitenzorg?
 Immers neen!
 Daarom moest het ook eens gebeuren dat men
 in de „hofkringen” van Buitenzorg — en wat met
 die kringen in verband staat — tot den uitroep
 kwam: „maar neen, dat is toch 't comble, zeg!”...
 Wat er geschied was?
 Wel, Van Heutz, de landvoogd, de gouverneur-
 generaal, de onderkoning, de Excellentie — noem
 hem verder zoo ge wilt — maar, in elk geval: Van
 Heutz, — hij had het durven onderstaan in slaap-
 broek en kabaja den boer op te gaan!.....
 Leiden in last! Buitenzorg vol consternatie!.....
 En Van Heutz, de landvoogd, de onderkoning,
 de enzoovoor!.....

Een van zijn beste vrienden (een nog immer be-
 kend en voornaam ingezetene van Amsterdam)
 was eenige dagen de gast van Van Heutz en had
 onderdak gekregen in een der mooie bijgebouwen
 van het paleis te Buitenzorg. En daar wandelt op
 'n morgen de landvoogd, gelijk gezegd in slaapbroek
 en kabaja, met de Indische sandalen aan de bloote
 voeten, de kaki lima achter het paleis af, loopt ge-
 moedelijk langs de bijgebouwen, komt aan het ver-
 blijf van zijn gast en informeert heel goedmoedelijk
 of deze al present is.

De gast was present; was misschien ietwat ver-
 wonderd z'n hoogen vrind zoo aan te treffen! In
 een even gevoelig als goedmoedelijk onderhoud
 hebben beide daar een deel van den schoonen In-
 dischen morgen doorgebracht.
 Maar: in de hofkringen?
 „Zie, dat geeft nu toch geen pas voor 'n toewan
 besar”!.....

...
 Van Heutz was geen bijster imposante figuur.
 Staatsman-militair was hij nimmer; militair-staats-
 man altijd. Man met een ijzeren wil; met een zucht
 naar het oefenen van critiek; met een veelzijdige
 kennis; met een wal tegen bekrompenheid en
 sleur. Hoe stuitte hem de gang van zaken in Atjeh
 gedurende de jaren van negentig tegen de borst!
 Zijn grootste vijanden waren niet de Atjehers!
 Néén. Hij, de bedwinger van Atjeh, had een an-
 deren strijd te voeren. Van Heutz was de voorvech-
 ter in den kamp tegen deze drie groote mogend-
 heden: sleur, bureaucratie en gemakzucht. Drie
 vijanden, die zich in Indië steeds, in Atjeh vooral
 in de dagen van Van Heutz, machtig sterk hebben
 betoond.

En naast dezen strijd moest Van Heutz Atjeh
 onderwerpen en van het leger daar te veide een
 betrouwbaar, scherp instrument maken..... — hij
 heeft die veelvoudige taak vervuld eenvoudig, ge-
 leidelijk, zonder lastige eischen. Ons onloochenbaar
 overwicht in Atjeh werd verkregen onder en door
 Van Heutz. Voor een groot deel valt die eer toe
 aan den landvoogd, die in 1898 Van Heutz boven
 alle critiek verhef; voor een groot deel evenzeer
 aan Dr. Snouck Hurgronje, die tijdens zijn verblijf
 in Atjeh Van Heutz met zoo juist blik had gade-
 geslagen.

Het is hier niet de plaats om min of meer breed-
 voerig de krijgsverrichtingen van Van Heutz als
 civiel en militair bewindvoerder in Atjeh te gaan
 releveeren. Een breede stroom van krijgskundige
 litteratuur is daar om de geschiedenis van Atjeh
 in het algemeen, het regiem-Van Heutz (1898—
 1904) als gouverneur van het gewest in 't bijzonder
 en in bijzonderheden te verspreiden. In dit verband
 mag wel als het meest belangrijke werk worden
 genoemd de in October 1892 door Van Heutz zelf
 geschreven brochure: „De onderwerping van

CONVERSATIE-CLUBS voor **VERLOFGANGERS**.
 Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH**
 spreken en corresp. in slechts **1 MAAND**.
 Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind.
 ambtenaren dagel. ter inz.
Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
 Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG
Grootste Speciaal Magazijnen
 in Japonnen, Blouses, Rokken,
 Peignoirs, enz. enz.
 Gedurende den Winter steeds nieuwe zen-
 dingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

BESCHIKBAAR.

EERSTE
NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
„AURORA”
Koningsplein 1
's-Gravenhage
 Uitgifte eener 3 pCt. Premie Obligatie
 Leening met diverse Winstkansen.
Vraagt Prospectus: rechtstreeks
 aan de Maatschappij of Hoofdver-
 tegenwoordigers.
Waar niet vertegenwoordigd:
 Actieve Hoofdagenten gevraagd.

P. B. VAN MOORSEL & CO
 Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
 Torestraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag
DIVAN met ver-
 stelbaar
 hoofd,
 Gobelin overtrek à **f 27.-**

f 27.-
**Goedkoopst adres voor het meubi-
 leeren en stoffeeren van woningen**

ECOURT'S Strijk-inrichting
HEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG
 het adres voor behandeling van fijne goe-
 den als **BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES** enz.
Wijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

BESCHIKBAAR.

Maison H. SIMONS

Mantel- en Costuum-Magazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN”
NOORDEINDE 17a

*Uitsluitend betere
Dames-Confectie*

STEEDS HET NIEUWSTE
BEKENDE SOLIDE GENRES
BILLIJKE PRIJZEN

BESCHIKBAAR.

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden
Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

BESCHIKBAAR.

Maison van Dooremaalen

Mauritskade 73 DEN HAAG Telefoon 17147
DAMES- EN HEERENKLEEDING
Speciaal naar maat.
Elegante coupe. Zeer MATIGE prijzen
Vraagt U eens STALEN.
Heeft U Coupons, wij maken die zeer billijk

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs 1 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. 11987*

DEN HAAG

Dame alleen, groot bovenhuis bewonend in Statenkwartier, **biedt**

Inwoning

aan voor Heer, Dame of Echtbaar. Bad en telefoon aan huis.
Brieven onder No. 225L Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Atjeh". Belangrijk daárom is dit geschrift, omdat het samenstellen van deze brochure door Van Heutz een daad was van grooten, zedelijken moed. Smalend is dit werk van Van Heutz door hooggeplaatsten beoordeeld, zooals zoovél werk van dezen hoofdofficier smalend is beoordeeld.

Die brochure van Van Heutz was bij hare verschijning niets meer dan een stem des roependen in de woestijn. Zij is gevolgd door daden van tegenwerking; door dagen van teleurstelling.

Maar er zijn andere, betere tijden gekomen. Tijden, die Van Heutz volkomen in het gelijk hebben gesteld. Wat moet het voor dezen man een onvergetelijk oogenblik geweest zijn, toen men hem op den 25sten Maart van het jaar 1898 zijn benoeming tot militair en civiel gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden overhandigde! Want toen was het zijn beurt! Toen was het woord en de daad aan hem! Er trilde iets van die voldoening in de bekende dagorder, die Van Heutz in Mei 1898 richtte tot zijn soldaten en onderofficieren, welke deel zoude uitmaken van de expeditionnaire troepenmacht bestemd voor Indië.¹⁾

Tijdens zijn bestuur over Atjeh betoonde Van Heutz zich een heftig tegenstander van het moorden- en brandsysteem, maar een even heftig voorstander van het rusteloos optreden tegen al wat ons gezag in gevaar kon brengen. Zijn ijzeren vuist, zijn onverzettelijke wil, zijn scherp vernuft, zijn streng regiem, zijn gezond verstand..... het waren eigenschappen van Van Heutz, die voor de toekomst van Atjeh en Onderhoorigheden van beslissende beteekenis zijn geweest. Het is de vraag of men in deze dagen wel algemeen doordrongen is van de overtuiging dat een man als Van Heutz in zijn tijd noodig, zool niet onmisbaar is geweest. Men wil zoo dikwijls het bewind van Van Heutz en van andere bestuurders van een gewest als Atjeh bezien door het raam van *dezen tijd*. En men bemerkt niet, dat men daardoor een stuk geschiedenis wegschraapt.....

„Een vrijheidslievend en een krijgshaftig volk,” zoo heeft Van Heutz eenmaal gezegd, „onderwerpt zich niet anders dan *gedwongen*”. Er zouden kolommen vol te schrijven zijn over de vraag, of, met die wetenschap in zich, men een vrijheidslievend en krijgshaftig volk tot onderwerping mag dwingen! Er zouden nog veel meer kolommen zijn vol te schrijven over die andere vraag: welke resultaten ons de Atjehoorlog gebracht heeft.

Maar dan betreden we een terrein dat buiten deze beschouwing is gelegen. Immers: het was ons slechts te doen een woord van hulde te brengen aan de nagedachtenis van „den Groot-Pacificator van Atjeh”, van Luitenant-Generaal Van Heutz, die tot de grootste zonen van Nederland behoort heeft.

Aan enkele bijzonderheden en data moge tenslotte plaatsing worden gegeven.

Joannes Benedictus van Heutz, 3 Februari 1851 te Coevorden geboren, werd den 10den April 1867 als vrijwilliger ingeschreven bij het Instructiebataljon te Kampen. Na vijf jaar studie volgde 13 Augustus 1872 zijn benoeming tot 2en Luitenant.

1) Deze dagorder luidde aldus:

„Met vol vertrouwen op uw goeden geest, uw plichtsbetrachting en toewijding, heb ik op heden mij aan uw hoofd gesteld. Wij staan gereed den oorlog te voeren in een landstreek die gerekend mag worden tot de meest welvarende van Atjeh. Maar wij zullen dien oorlog voeren alleen tegen personen, die met de wapenen in de hand zich tegen ons verzetten. Wij zullen optreden als beschermers van alle goedgezinden, van de have, het goed en de eigendommen der geheele bevolking. Dan zal, wanneer de oorlog hier tot een einde zal zijn gebracht, het volk zich met vertrouwen en zonder wrok aan ons gezag onderwerpen, omdat wij zijne bezittingen gespaard, zijn goederen onaangetoerd hebben gelaten.
„En thans: Voorwaarts!
„Leve de Koningin!”

F. N. LOEB, Noordeinde 107-109

TELEF. 13149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op **afbetaling**:

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

TH. MESSINK - DEN HAAG

26 SWEELINCERSTRAAT 97 TELEFOON 35

Kleedingmakerij voor Dames, Heeren
en Rijkleeding

nant bij het 6e Regiment Infanterie te Breda welke rang hij het volgend jaar, na het uitgaan van den Atjehoorlog, overgeplaatst werd bij Nederlandsch-Indische leger. 23 Juli 1873 werd Van Heutz naar de Tropen. Op den 9den Mei werd hij benoemd tot adjudant van den 2den mandant der krijgsmacht in Atjeh en Onderhoorigheden, als hoedanig hij acht maanden later benoemd tot Ridder 4e klasse der Militaire Lems-Orde. Na den 8sten Augustus 1876 bevorderde te zijn tot 1e luitenant, verliet hij enkele Atjeh, om er begin 1880 weer terug te keeren. Zijn verzoek verleende de Regeering hem op 1881 zes maanden verlof buiten bezwaar van lande. Dit laatste geschiedde, omdat Van Heutz toen nog geen recht had op verlof „wegens langen dienst” en omdat herhaalde verzoeken zijnerwege, om gedetacheerd te mogen worden tot de krijgsschool in Nederland, steeds afstuitende adviezen van zijn meerderen. Door dit „buiten bezwaar van den lande” heeft Van Heutz zijn zin gekregen: 15 September 1881 werd hij detacheerd bij de 2e afdeeling van de krijgsschool. Na een verblijf van twee jaren aan deze instelling vertrok Van Heutz 20 December 1883 weer naar Indië, waar hij 10 Januari 1886 werd bevorderd tot kapitein. 30 Juni 1887 volgde zijn overplaatsing bij den generalen staf op Atjeh, van welke staf hij 5 Augustus 1889 tot chef werd benoemd.

In 1890, hetzelfde jaar, waarin Van Heutz den strijd gewond werd door een geweerschot den bovenarm en in de linkerborst, ontving 26 Juni — de eeresabel, met het opschrift: „Willem III; voor betoonde dapperheid”.

Na zeer veel tegenstand in eigen kring te hebben overwonnen, een tegenstand, waarbij enkele riteiten zich in hooge mate wisten te ontdoen, werd Van Heutz den 7en October 1890 *buitengewoon* bevorderd tot majoor „wegens uitstekende militaire daden door hem als chef van den Generalen Staf in Atjeh bewezen.”

30 Juni 1893 vertrok Van Heutz met twee maanden verlof naar Europa, maar reeds den 10den Januari 1895 was hij weer in Indië teruggekeerd — hij werd zijn verloftijd benoemd tot luitenant-kolonel, waar hij thans zou optreden als militair commandant ter Oostkust van Sumatra (Deli).

Toen den 29sten Maart 1896 Teukoe Oemar zijde verliet, volgde spoedig daarop, 13 April, de beschikkingstelling van Van Heutz aan den 1sten tairan commandant van Atjeh en Onderhoorigheden; een jaar later werden zijn verdiensten als danig erkend door zijn bevordering tot Ridder 4e klasse in de Militaire Willems-Orde.

Nadat vervolgens Van Heutz 30 September 1897 wederom „buitengewoon” bevorderd was tot kolonel, volgde tegelijk zijn benoeming tot chef van den generalen staf te Batavia, waartoe hij Atjeh verlaten.

Lang heeft zijn verblijf in de hoofdstad van Nederlandsch-Indië niet geduurd. 25 Maart 1898 werd Van Heutz benoemd tot Militair Commandant van Atjeh en Onderhoorigheden en werd hij tijdelijk last met de waarneming der betrekking van Gouverneur, onder den officieelen titel: „Civiel en Militair Gouverneur tot het gewest Atjeh en Onderhoorigheden”.

In het volgend jaar, 1899, viel hem het Commandeurschap der M. W. O. ten deel en volgde tegelijk zijn benoeming tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Tijdens de vervulling van het ambt van Gouverneur van Atjeh volgde successievelijk de bevordering van Van Heutz tot generaal-majoor en tot luitenant-generaal, zoomede zijn benoeming tot commandant van Hare Majesteit in buitengewonen dienst, terwijl de Regeering hem den rang van Grootkruis in de M. W. O. verleende en tenslotte Van Heutz de hoogste onderscheiding toekende, hem te benoemen tot Grootkruis in de M. W. O.

Einde 1904 werd Van Heutz als gouverneur van Atjeh opgevolgd door den man, die reeds tot

Grand Pension VILLA DES ROSSES
DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
Scheven. Boschjes.
Eerste Rang Familie-Pension
Stroomend Koud- en Warm Water
Voor groote Families speciale overeenkomsten

Wijnhandel „Archipel“
 Amatrastraat 32 (nabij de Bankastr.)
HET adres voor UW
 soorten wijn: Kina, Port, Samos, Muscatel, Besch; Advocaat, Muscalla per heele en halve fl.
 prima kwaliteit en scherp concurrerend.
 Aanbevelend E. L. TINKELBERG.

West, de versterking van den band tusschen Nederland en de Overzeesche Gewesten uiteenzette.
 Dat de totstandkoming der nieuwe afdeeling in uitgebreiden kring ter plaatse instemming mocht ondervinden blijkt ook hieruit dat de heer Streefkerk ten Klooster, Directeur van het welbekende h6tel Monopole, geheel belangeloos zijne zalen beschikbaar stelde en dat de firma Kortbeek, bloemkwekers, bij den aanvang der zitting ieder der dames aangenaam verraste met een klein bloemgeschenk.

Zoo is dan een nieuwe afdeeling der vereeniging in de tweede stad van het Sticht gevormd. Moge zij groeien en bloeien en het hare bijdragen tot versterking van den band tusschen Nederland en zijn Overzeesch gebied. De Amersfoortsche afdeeling zij de baanbreker voor het tweede dozijn afdeelingen in den lande der Vereeniging Oost en West!

Amersfoort
 De nieuwe Afdeeling van „Oost en West“.

Het tweede vijf en twintigjarig tijdperk dat de Vereeniging Oost en West is ingetreden vangt goed Kort na de herdenking van het jubileum op 11. werd uit Amersfoort contact gezocht met Hoofdbestuur, ten einde daar ter stede een vergadering te vestigen. Het spreekt vanzelf dat men er zijds volgaarne bereid bevonden werd alle gescheide inlichtingen en hulp te verschaffen en dat geopperde denkbeeld in hooge mate werd geadopteerd en aangemoedigd. Het gevolg is geweest thans in Amersfoort een nieuwe afdeeling, de Vereeniging Oost en West, tot stand gekomen is, met een ledensterkte van 59 dames- en heerenleden.

Het is het werk geweest van den heer E. Roodhuyzen, aldaar woonachtig, daarin bijgestaan door de heeren die reeds lid van de vereeniging waren. Ter constituerende vergadering, den 7en Augustus, werden de heeren van der Meer en van der Wal aangezocht en waarvan men een meer uitvoerig verslag kan vinden in het Amersfoortsch dagblad, „De Nieuwspaper“, van 8 dezer, werd de heer R. dan ook tot Voorzitter der nieuwe afdeeling gekozen. Deze vergadering, welke ingeleid werd door den secretaris van het Hoofdbestuur was door den heer R. tot in bijzonderheden geheel voorbereid in den loop ervan mocht hij met voldoening vaststellen dat het door hem geconcepioneerde huisreglement nagenoeg ongewijzigd werd aangenomen — voorwaar geen kleinigheid, waar op gebied zoovele voetangels en klemmen liggen — en welk zich aanstonds een aantal personen zeer bekwamen beschikbaar stelde hem in andere belangrijke functi6n bij te staan. De bij stemming gekozen dames zijn de dames F. v. d. Post—Liefcrinck en de dames E. van Ho6vell en de heeren Mr. G. J. van der Wal en H. J. de Wit. De bijeenkomst kenmerkte zich voor 't overige door een vlot verloop, de zijde der talrijke aanwezigen wat de leiding van de eerste algemeene vergadering zeer te stade kwam en waartoe ook in niet geringe mate heeft bijgedragen, behalve het sympathieke nationale doel waarvoor deze samenkomst belegd geworden was, de geestdriftige bezielende rede van den heer van der Wal die het doel en streven der Vereeniging Oost en West ten uitvoer bracht.

1ste klas KLEERMAKERIJ voor DAMES en HEEREN
 OPGERICHT 7 APRIL 1904
VALERIUSSTRAAT 64 BOVEN DE GRUIJTER.
 Richting voor Reparati6n, Veranderen en Opnemen tegen vooraf bepaalde prijzen.
 AANBEVELEND:
W. HEIJER, Valeriusstraat 64.

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographie
 PRINSESTRAAT 90 (en fa6e Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9—6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

West, de versterking van den band tusschen Nederland en de Overzeesche Gewesten uiteenzette.
 Dat de totstandkoming der nieuwe afdeeling in uitgebreiden kring ter plaatse instemming mocht ondervinden blijkt ook hieruit dat de heer Streefkerk ten Klooster, Directeur van het welbekende h6tel Monopole, geheel belangeloos zijne zalen beschikbaar stelde en dat de firma Kortbeek, bloemkwekers, bij den aanvang der zitting ieder der dames aangenaam verraste met een klein bloemgeschenk.

Zoo is dan een nieuwe afdeeling der vereeniging in de tweede stad van het Sticht gevormd. Moge zij groeien en bloeien en het hare bijdragen tot versterking van den band tusschen Nederland en zijn Overzeesch gebied. De Amersfoortsche afdeeling zij de baanbreker voor het tweede dozijn afdeelingen in den lande der Vereeniging Oost en West!

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

De Internationale Kunstnijverheid-Tentoonstelling te Parijs in Mei 1925.

Sedert J. Th. P. B. in het „Koloniaal Weekblad“ No. 27 van 3 dezer, naar aanleiding van zijn bezoek aan de British Empire Exhibition te Londen (Wembley), schreef over de wenschelijkheid, dat Nederland deel zou nemen aan de in Mei 1925 te Parijs te houden Exposition internationale des Arts d6coratifs, is in de Tweede Kamer der Staten-Generaal daarvoor een rijks-subsidie van f 50.000.— aangenomen, die dezer dagen door de Eerste Kamer stellig wel bekrachtigd zal worden. Nederland's deelname aan deze wereldtentoonstelling is daarmede beslist, wijl ook de offervardigheid van belangstellenden, welke afhankelijk was gesteld van bovengenoemde regeeringsbijdrage, zich thans niet onbetuigd heeft gelaten, zoodat het noodzakelijk geachte kapitaal van f 150.000 zoo goed als voltekend is. Maar... J. Th. P. B. heeft, gelijk zeker vele andere, in de Ned.-Indi6n belangstellenden, buiten den waard gerekend, toen hij als van zelf-sprekend, meende, dat daarmede ook beslist zou zijn, dat de zoo hoogstaande sierkunst der overzeesche Nederlandsche gebieden op die tentoonstelling ook waardig vertegenwoordigd zal worden.

Van zeer bevoegde zijde vernamen wij, dat daarop niet is gerekend, noch wat de financi6n, noch wat de ruimte betreft. De 150.000 gulden zijn uitsluitend bestemd voor de Nederlandsche toegepaste kunst, terwijl in het door Nederland op te richten gebouw en de drie door Frankrijk aangewezen paviljoens geen plekje voor de Indische kunstnijverheid beschikbaar zal zijn. Dit klonk zeer teleurstellend voor „Bocatan“, die gedurende bijna een kwart eeuw, niet zonder succes, bezig is de algemeene aandacht te vestigen op het wonderschoone van zooveel indisch sierhandwerk en meent, dat dit bij Nederlands deelname aan de Parijsche tentoonstelling niet vergeten mag worden.

Onwillekeurig rijzen hier eenige vragen: Omvatte de uitnodiging der Fransche regeering, aan Nederland gericht, om deel te nemen aan deze tentoonstelling, niet tevens de overzeesche gewesten? En zou 't uit een oogpunt van „nationaal prestige“, ook tegenover het buitenland, wel goed gezien zijn, om aan deze uitnodiging slechts gevolg te geven voor zoover 't Nederland in Europa betreft? Zou ter versterking van den band tusschen Nederland en zijn overzeesche gewesten 't juist niet bijzonder gewenscht zijn, om de Indi6n bij Nederland's deelname in deze tentoonstelling te betrekken?

Is waardeering en aanmoediging der kunstnijverheid, zoowel uit geestelijk als materieel oogpunt, niet even noodig in de overzeesche gewesten, als in Nederland zelf?

De Min. van Onderwijs wijst in zijn Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer over het wetsontwerp tot verhooging en wijziging van hoofdstuk Va der begrooting 1924 op het landsbelang, gemoeid bij onze vertegenwoordiging op genoemde tentoonstelling: „Het besluit is uitsluitend gegrond geweest op het belang onzer internationale verhoudingen. Dit neemt echter niet weg, dat door deelneming van ons land de mogelijkheid dionstaat van vermeerdering van den export op dit gebied. Er zal thans

BESCHIKBAAR.

R6NTGEN-INSTITUUT
 Geneesh.-Dir.: E. F. WEINBERG, Arts, R6ntgen,
 Bezuidenhout 3 Telefoon 71893
DEN HAAG

Spreekuur 2—3 en op aanvraag.
 Onderzoek en behandeling met R6ntgenstralen, Radium, Diathermie, Hoogtezon, etc.

Maag- en Darmziekten, Rheumatische aandoeningen, Tuberculose, ziekte van het hart en de bloedvaten, Huidziekten, enz.

Tandheelkundige Afdeeling.
 A. H. A. v. d. MEY DE BIE, Tandarts
 Spreekuur van 1—3 en op aanvraag.
 Tandheelkundig onderzoek en behandeling onder geregelde R6ntgencontr6le, in behandelingsstafief inbegrepen.
 Volledige tarieven op aanvraag.

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen
EDUARD PELGER
 Prinsestraat 35 - Den Haag
 Telefoon 13902

BEZOEKT DE TOONKAMERS
 van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid

Heulstraat 19 - Den Haag
 Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's middags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruiken van een Indisch middagmaal, tegen f 0.75 de portie:

- 's Maandags: ketoept (tontong) met toehooren met klapperijs na.
- Dinsdags: nassi goreng of bamie.
- Woensdags: nassi ajam of goeri met pisang- of ananas-ijs na.
- Donderdags: djanganan (gado-gado) of bamie.
- Vrijdags: Gado-gado (djanganan) of bamie.
- Zaterdag: eenvoudige rijsttafel. Tegen f 1.50 en f 0.75 de halve portie. Met Indisch ijs na à f 0.20 de portie.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop tjendol en tjao of Indisch ijs à f 0.25 de portie. De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20. De „Bocatan“-thee is in pakjes van 1/2 pond te koop tegen f 1.— en f 0.75.

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18 s
HOTEL KRASNAPOLSKY s Warmoesstraat 171-185

THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18 s
 BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE“
 Rembrandtplein 44-48 s

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“
 Vis à Vis Station - Telef. Interc. 41
 Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. opdelergeerk.
PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523

Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & v. D. LEUB
Pension „VAN ARNHEM“ 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Lunchroom „THOMSON“ Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zetje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.
Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 5454 Frachtige ligging. Matige prijzen.
 BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER“ Spoorstraat 7 s
HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF“ Grootestraat 2-4 s

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS“, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER
 BESCHIKBAAR.

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT“ s Voll. Pens. vanaf f 7.— p.d.
 BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564
 Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.
 Stroomend water. Electrisch licht.
 Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.
 Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen. Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.
 Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER“

TOUSSAINTKADE hoek VEENKADE, halte lijn 2 en 3

HOLLANDSCH = INDISCH = RESTAURANT

LUNCH f 1.10 DINER f 1.75
 4 Gerechten 6 Gerechten

Rijstafel vanaf f 2.— } Bij vooruit-
 Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig
NASI GORENG f 0.75
 Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK“

Groot Hertoginnelaan 105 Telef. 31027

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinners.
 Rijstafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
 Holl. Dinners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.
 Beleeft aanbevelend, MEVR. NOBACK
 Pension Restaurant
 Jacob Hopstraat 1 Groot Hertoginnelaan 105

een bijzonder goede gelegenheid zijn om de prestaties van Nederland op dit terrein wereldkundig te maken, hetgeen onze nijverheid, onze kunst en den noodlijdenden kunstenaars slechts ten goede kan komen.

Geldt dit niet even goed voor de Ned.-Indiën? Wij weten maar al te goed, dat de meeningen hierover zeer uiteenlopend zijn, dat de Indische Kunstnijverheid, bij gebrek aan levenskracht, uitstervende, binnen korten tijd onherroepelijk ten doode gedoemd zou zijn en dat hieraan dan toch niets te doen valt. Dit is voor den verantwoordelijke zoowel als voor den toeschouwer de gemakkelijkste opvatting: zich van alle moeite en zorgen onthouden. Maar of ze de ware en beste is...?

„Boeatan“ heeft gedurende haar veeljarigen werking doorslaande bewijzen ontvangen en getoond van het tegendeel, n.l. dat de Indische kunstnijverheid, niet-tegenstaande zij een traditioneel karakter draagt, wel degelijk levensvatbaar bezit, al was 't alleen, omdat zij nog altijd beoefend wordt door volkeren, die een aangeboren kunstzin bezitten, véél meer dan dit b.v. bij ons Nederlanders het geval is.

Onder de koesterende stralen van warme waardeering en opwekkende aanmoediging blijft niet alleen het bestaande mooie leven voortduren, maar leidt dit ook tot verrassend schoone, nieuwe geboorten. Ligt 't niet op Nederland's weg hiertoe mede te werken?

En biedt de deelname aan de Parijische tentoonstelling daartoe nu niet ook een goede gelegenheid, die niet voorbijgegaan mag worden? Eigenaardig is, dat van particuliere Fransche zijde „Boeatan“ wél plaatsruimte en faciliteiten werden aangeboden tot het tentoonstellen en verkoopen van Ned.-Indische kunstnijverheid, die blijkbaar bijzonder op prijs wordt gesteld. De Raad van Beheer van „Boeatan“ meent op deze voorstellen echter niet dadelijk in te moeten gaan, in de meening, dat de Ned.-Indische sierkunst bij de Nederlandsche Afdeeling dezer tentoonstelling thuis behoort.

Zou dit laatste niet te verwezenlijken zijn? Zoals de zaken nu staan, zouden daartoe waarschijnlijk afzonderlijke fondsen vergaderd moeten worden, in de eerste plaats tot het oprichten van een, zij 't dan ook eenvoudig, typisch Indisch gebouwje en het der Indische kunstnijverheid waardig inrichten daarvan met verkoopbare stukken, zóó dat ten slotte de exploitatie van het geheel nog een voordeelig saldo, ten bate der Indische kunstnijverers, kan opleveren. Meer dan ééne tentoonstelling van „Boeatan“ in de laatste jaren heeft bewezen, dat dit laatste mogelijk is hier te lande, hoeveel te eer dan in een wereldstad als Parijs gedurende deze internationale sierkunsttentoonstelling.

Wie 't met deze opvatting eens is, zende een bewijs van instemming aan den Raad van Beheer van „Boeatan“, Heulstraat 19, den Haag, die de hoop koestert, dat, zoo hier zich een kern van belangstellenden vormt, ook uit de Indiën daadwerkelijke medewerking zal worden verleend op velerlei gebied. Laat ons de handen ineénslaan!

In de Toonkamers van „Boeatan“, Heulstraat 19, Den Haag.

„Boeatan“ heeft onlangs een bijzonder mooie verzameling batiks uit de Vorstenlanden van Java ontvangen: groote stukken, *kains* en *dotots*, die zoo prachtig kunnen dienen tot versiering van een geheele kamerwand, of, langs den middennaad losgetornd, als gordijnen, maar ook stukken van kleinere afmeting, als *slendangs*, *kembens* en hoofddoeken, beide eerstgenoemde uitstekend geschikt als artistieke bekleding der in de nieuwere huizen dikwijls zoo foei-leelijke schoorsteenmantels, de laatste als tafelkleedjes, even praktisch als mooi, omdat ze, vuil geworden, in koud water zoo gemakkelijk weer schoon te wassen zijn, zonder iets van hun bekoring te verliezen, integendeel, de meeste batiks worden juist door 't gebruik en de wasch hoe langer hoe mooier. Ook bij de pas ontvangen collectie batiks in „Boeatan's“ toonkamers zijn eenige oude exemplaren, waarop een prachtige, fluweelachtige gloed ligt. De Javaan zou deze voor zijn persoonlijk gebruik te veel afgewassen en verschoten vinden; voor den Europeeschen kunstliefhebber zijn ze juist, door de zachte inéenvloeiing der kleuren, het waas van bestorvenheid, dat er over gekomen is, in waarde gestegen.

Een kijkje in den doorloop tusschen de voor- en achtertoonkamer van „Boeatan“, waar deze prachtbatiks thans hangen, is een gang naar Heulstraat 19 overwaard. Men ziet dan tevens in de uitstalkast aan

Kasteel „Oud-Wassenaar“

Telefoon Kievit 571
 15 minuten per Electr. Tram van Den Haag Tramhalte Stoepleaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition

de straat weer een ander soort batik, die veldacht trekt, de zijden *slendangs*, *looktjans* met Chineesch aandoende motieven versierd, sjaals voor de tegenwoordige mode, héél wat dan de z.g. hel-kleurige apache-doeken. Menige van smaak — veelal echter buitenlandsche — zich sierlijk te tooien met een *looktjan*, in kleed send bij haar kleed en heeft er gaarne den zeker te hoogen prijs voor over, wetend, dat zij daarmee kunststuk rijk is, waar niet alleen zijzelve, maar haar dochter of nichtje na haar nog veel plezier kan hebben.

Het batikken op Java heel mooi werd gedaan, waarvan de techniek in de laatste eeuw verschijnt gegaan te zijn, wordt thans weer met beoefend in de vrouwengevangenis te Semarang. De trouwe lezers van „Het Koloniaal Weekblad“ len zich misschien nog herinneren, dat een vóór den grooten oorlog, op initiatief en kosten „Boeatan“, de bekwame Nederlandsche batikker, leerling van den genialen Chr. Lebeau, werd uitgezonden met de opdracht, aan eenige sters in de Vorstenlanden het met was beteeke zijde weder eigen te maken en haar ook de wijdering daarvan te leeren, en tevens hoe de stukken gemakkelijker te bewerken zijn, wanneer in plaats van, zooals gebruikelijk is, los over te hangen, in een raam gespannen worden. heden dus, die echter voor een correcte uitz dezer batikkunst van veel belang zijn.

Het betreuenswaardige verband, een soort lingschap, waarin de meeste batiksters staan te haar werkgevers, n.l. dat zij, door voorschotten den, jarenlang niet anders dan in dienst en den volstrekten wil van dien geldschieter moe ken, was oorzaak, dat de heer Ducro helaas veel heeft kunnen helpen, ook het plan niet te heeft kunnen brengen om een groep bekwaam sters te vereenigen, wier werk door bemidd „Boeatan“ rechtstreeks hier zou kunnen kocht. Niet lang nadat C. heer Ducro op ontving de Raad van Beheer van „Boeatan“ zoek van den toenmaligen chef van het geva wezen, om voor de vrouwen in de gevangenis marang batikwerk aan te geven, dat in Europa koopen zou zijn. Toen kon naar den heer Duc den verwezen, die daarop eenige maanden n nisch leider werd aangesteld. Van diens nutti wijzingen wordt in die vrouwengevangenis geprofiteerd. Er worden bijzondere mooie zij tics gemaakt, die veel aftrek vinden vooral gelschen en Amerikanen, zooals de directeur schreef, terwijl hij tevens meldde, dat daarvan collectie voor „Boeatan“ onderweg is. Zijn, hopen, de kleuren en motieven zuiver Javaan bleven van opvatting en uitvoering, dan zou een prachtig artikel zijn voor de Parijische stelling.

In de achter-toonkamers, tevens magazijnen, en liggen velerlei mooie ikat-doeken, o.a. de laatsten tijd beroemd geworden Soemba- en slimoets, de rijkgekleurde zijden *slendangs* van Palembang naast de veel eenvoudiger, maar niet minder aantrekkelijke doeken uit de Bala en van Sumatra's Westkust, waarbij ook 't goud van Kota Gedang niet ontbreekt. Al dit wonderschoone handweefwerk, in zo verscheidenheid van techniek en versiering, zo internationale tentoonstelling van decoratieve waarlijk geen slecht figuur maken. Evenmin h houtsnij- en kopergraveerwerk, dat in de voor straat gelegen Toonkamer van „Boeatan“ te ren valt, o.a. een voortreffelijk Balineesch gepe meerd *garoeda-beeld*, als rijder van Vishnoe.

Te midden dezer uitgestalde kunsthandwerken nog altijd den bezoekers van „Boeatan“, door volprezen offervardigheid der dames-leden Propaganda-Commissie, tusschen 12 en 2 uur dische lunch en tusschen 3 en 6 uur thee of and dische dranken (*tjao*, *stroop* of *tjendol*) aang voortreffelijk klaargemaakt en tegen zeer billijk (Zie ook nevenstaande advertentie). Dit trekt meer, zoodat vooral in het middaguur de ruims wijls te klein blijkt en de vriendelijk bediening mes geen handen genoeg hebben. Het thee-uurtje is in den laatsten tijd helaas goed bezocht, zeker wegens het warme zomerv begriepelijkerwijs de meeste menschen naar

HET ZUID - DEN HAAG

Groenmarkt 37 Telefoon 120

SALON ORKEST onder leiding van Mr. CHARLES NOWAK

Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12

V. DIL Jr., Sumatrastraat 348
 TELEFOON 1198 b. d. Koninginnegracht

Verkoop van alle soorten **VERSCHÉ, GEROOKTE en GEBAKKEN VISCHWAREN.**
MOOTE SORTEERING VISCH-CONSERVES

WASSCHERIJ „REINGOED”
 Met speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
ANNA VAN BUENENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. 71568

Voor uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch wordt ingestaan. Behandeling van alle wollen en flanellen goederen systeem Jaeger.

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling
 van Etsen, Teekeningen, Aquarellen en
 Olieverf-Schilderijen
 van verschillende bekende Meesters
 door tijdsomstandigheden, tegen zeer lage prijzen
 in de **KUNSTZAAL ZEESTRAAT 65a**
 naast Panorama Mesdag
 gedurende de geheele maand Juli 1924
 Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

die vele...
 Mischien echter, dat een belofte om in „Boca-voortaan des zomers ook Indische ijssoorten, als perijs met rozenstroop en pisang- of ananasijs verbaar te stellen, een gunstigen invloed kan hebben. Verblijvend gevolg van het drukke bezoek is n.l. dat, zij 't dan ook langs den weg van de maag, ons meer personen de Indische Kunstnijverheid zien bewonderen leeren, zoodat er ook meer en meer vanocht wordt en onder de menschen komt, waar het nalaten zal een toenemend gunstigen invloed oefenen op den kunstzinn en de neiging tot rasveredering in en buiten Nederland.

Einddiploma suikercursus. Deventer. Aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool behaalden het einddiploma van den Suikercursus de heeren **A. F. Rohn, Amsterdam; A. L. S. Bar, Amsterdam; M. F. C. ter Beek, Nijmegen; S. J. M. Plante Febure Villeneuve, Deventer; A. A. Smits, Deventer; E. J. Geill, Apeldoorn en H. F. Siebenhar, Zutphen.**

Th. G. Th. Pigeaud. Na verdediging van een academisch proefschrift, getiteld: *Tanta Pang Géharan, Een oud-Javaansche Protogeschichte*, uitgegeven, vertaald en toegelicht, is bevorderd tot doctor in de letteren en wijsbegeerte de heer **Th. Gautier Thomas Pigeaud**, geboren te Leipzig, wonende te 's-Gravenhage.

Het eind-examen der Soerabajasche H. B. S. Bij het eindexamen der H.B.S. te Soerabaja werd 40 pCt. der candidaten afgewezen.

De Indische postschool te Leiden. Het „Hbld.” verneemt, dat aan de Indische postschool te Leiden geen nieuwe leerlingen zullen worden aangenomen, zoodat de gebruikelijke oproeping ditmaal ook achterwege is gebleven. Door het overcompleet aan ambtenaren in Indië werden zij, die aan de postschool afstudeerden, al geruimen tijd niet meer uitgezonden en op wachtgeld gesteld. De sluiting van de postschool wordt tegen December van dit jaar verwacht.

Communistisch onderwijzer. Volgens het „Bat. Nwsbl.” worden maatregelen overwogen tegen den communistischen onderwijzer van Munster. Hij krijgt ontslag uit den dienst en zal worden geëxterneerd. (Aneta-tel. 8/7.)

Indo-Europeesch Verbond. Den 8en Juli 1924 is te 's-Gravenhage opgericht een afdeling Nederland van het I. E. V. De heeren **G. J. H. Bruynis, W. E. v. d. Sluis, A. Visser, F. M. Bond, Binnendijk, Bousquet, Manupasja, Harmsen, De Rochemont en Flament** werden bij acclamatie in het bestuur gekozen. De heeren **Kaya en Burlage**, die spoedig Nederland zullen verlaten, hadden van een bestuursfunctie afgezien. Naar men aan „Het Vad.” mededeelde, telt de afdeling Nederland thans ongeveer 200 leden.

Nieuw advocatenkantoor. De beide Inlandsche advocaten, de heeren **Mr. Mas Besar Mertokoesoemo en Mr. Sastromoeljo**, zullen te Semarang een advocatenkantoor openen. („Soer. Hbl.”)

Nieuwe Vlootwet. De Indische Regeering heeft de indiening toegezegd van een nieuwe vlootwet, vermoedelijk in de najaarszitting van den Volksraad. (Aneta-tel. 12/7.)

Het kapitaal der S.S. De hoofdinspecteur van de Staatsspoor verwacht, dat in 1926, uiterlijk in 1927, het in het spoorbedrijf belegd kapitaal rendabel zal zijn. (Aneta-tel.)

De overval op Atjeh. Een militaire patrouille heeft Teungkoë Oebit, den hoofdaanlegger van een overval in het Meulabohsche, met drie lotgenooten opgevat. (Aneta-tel.)

Werving. De wervingsbureaux wierven in 1923 21.306 contractanten aan, waarvan 586 voor Suriname. De werving ten behoeve van Nieuw-Caledonië is opnieuw begonnen. (Aneta-tel.)

Zwavelwinning. Naar „de Loc.” verneemt, worden thans door den dienst van den Mijnbouw onderhandelingen gevoerd over de zwavelwinning aan den zuidelijk van Bandoeng gelegen Kawah Poetih, waarvoor de regeering een aannemings-contract zal sluiten.

De Paketvaart opent binnenkort een nieuwen dienst van Belawan naar Singapore in concurrentie met de Straits Steamship Cy.

De bestuurshervorming. Alle stukken inzake de vorming van de provincie West-Java met achttien autonome regentschappen zijn, naar het „Soer. Hbld.” verneemt, aan de regeering ingediend en zullen worden gedrukt en verspreid.

Politieke propaganda. Aan negen particuliere Chinese onderwijzeressen ter Sumatra's Oostkust is de bevoegdheid tot het geven van onderwijs voor den tijd van twee jaren ontnomen wegens het voeren van politieke propaganda. (Aneta-tel.)

Godsdienstleeraars. Naar „de Loc.” verneemt, zouden medio Juni 4 leerlingen der kweekschool van Mohammadjah te Jogja naar Lahore vertrekken, ter voortzetting hunner studie in de Islamietische godsdienstwetenschappen. Onder het viertal bevindt zich **Moh. Djoemhan**, een zoon van den on-

Van Week tot Week.
 8-15 JULI 1924.

Overval J. B. van Heutsz. Den 11en Juli overleed te Montreux, in den ouderdom van 73 jaren, de heer **Joannes, Benedictus van Heutsz, Adjudant-Generaal van H. M. de Koningin, Oud-Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië, gep. Luitenant-Generaal van het O.I. Leger.** Hij was begiftigd met het Grootkruis van de Militaire Willemsorde, het Grootkruis van de Orde van den Nederlandschen Leeuw en het Grootkruis van de orde van den Rooden Adelaar.

Th. J. van Emmerik. De directeur van de Witte-Kruiskolonie, de heer **A. Th. J. van Emmerik** te Salatiga, is overleden.

J. Rinders. Op 64-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden de gepens. officier van gezondheid 1e klasse van het O.-I. leger, de heer **Rinders.**

J. P. Miedema. Op 63-jarigen leeftijd is te Brummelen overleden ds. **J. P. Miedema, oud-predikant bij de Protestantse kerken in Indië, waar hij 25 jaren (laatstelijk te Batavia) heeft gearbeid, en emeritus-predikant der Ned. Herv. Gemeente van Weert.**

Graaf van Limburg Stirum is voornemens ontslag aan te vragen als gezant te Kairo, in verband met zijn gezondheidstoestand. („Loc.” 5/6.)

Adviseur decentralisatie. De secretaris van den Raad van Indië, **Mr. Cohen Stuart**, is benoemd tot waarnemend adviseur voor de decentralisatie. (Aneta-tel. 11/7.)

Landdrukkerij. Naar „de Loc.” verneemt, is de directeur van 's lands drukkerij, de heer **J. A. P. Quentin**, voornemens, spoedig zijn pensioen aan te vragen. Hij zal worden opgevolgd door den heer **S. Louwerse**, thans onderhoofd van het be-

Almoezeniers. In 1925 zal worden overgegaan tot aanstelling van almoezeniers bij leger en vloot in Ned.-Indië. „De Loc.” (3/6) verneemt, dat verwacht wordt, dat kolonel **F. J. H. Evers**, hoofdalmoezenier voor leger en vloot in Nederland, zoodanig naar het Indische leger zal overgaan ten behoeve van de Katholieke militairen, terwijl kolonel **ds. H. Janssen**, legerpredikant in algemeene dienst, ook te Den Haag gevestigd, in Indië zou komen voor de Protestantse militairen.

Hoofd van den P.T.T.-dienst. Het hoofd van den P.T.T.-dienst, de heer **E. W. L. von Faber**, is met ingang van 2 September op verzoek wegens volbrachten diensttijd eervol, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, uit 's lands dienst ontslagen.

Elshout. Tot president van den Raad van Justitie te Makassar is benoemd de heer **Mr. J. Elshout**, thans tijdelijk buitengewoon voorzitter van den Raad van Justitie te Solo.

Directeur der K. W. III S. Benoemd tot directeur der K. W. III S. te Batavia de heer **A. P. Vooren**, laatstelijk leeraar aan de H.B.S. te Soerabaja.

Referendaris der betrekking van referendaris bij het departement van Onderwijs en Eeredienst, J. Hildering, oud-luit.-kolonel der Inf. N.-I.

Op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, eervol uit Harer Majesteits militairen dienst: de luitenant-kolonel der Genie L. Swaab (2 Juni) en de kapitein der Administratie J. R. Pronk (2 Nov.).

Landbouwhoogeschool. Ingenieurs-examen Koloniale Landbouw, de heer **J. A. M. Temminck, geb. te Banjoewangi; cand.-ex. id. de heer H. W. Daniëls.**

DAMES
 die hun haar een blijvende ondulatie willen geven
 prefereeren
JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
 RED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 52551
 Haarwassen, Manicure, Massage, Ondulation Marcel
 Prima Haarwerken

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de
Recepten van een Ind. Kokki
 onmisbaar
 „De Ind. Rijsttafel” door **FR. BLOM**, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**
 GEBRUIK DIT BLAD VOOR UW
Reclamecampagne.

PIANO'S RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

HAA
 van
WAK
 TZER
 tot 12

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONN
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
 DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
 CELEBESSTRAAT 32
Dames- en Meisjeskleeding
 Chique Coupe. Aparte Modellen. Uiterst billijke prijzen
O.a. Elegant Trois piéces vanaf f 52.50
 OOK MODERNISEEREN

DE
„ADI POESTAKA”
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL
 Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage
 levert
**ALLE WERKEN
 OP ELK GEBIED**
 Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en
 Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken
 voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en
 Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS'
 BEDDEN MAGAZIJN
 GROENMARKT 34
 TEL. 14420 DEN HAAG

**GROOTSTE KEUZE
 LEDIKANTEN . MATRASSSEN
 DEKENS**
 ONZE „PHOENIX” MATRASSSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
 NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
 TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

langs overleden bekenden Jogjaschen godsdienst-
 leeraar *hadji Dahlan*. Door dit vierstal is het aan-
 tal abiturienten dezer kweekschool, die naar La-
 hore zijn gegaan tot voltooiing hunner studiën, ge-
 bracht op zes. Het volgend jaar zullen enkele abi-
 turienten naar *Mekka, Tunis* en *Mesir* vertrekken
 voor hetzelfde doel.

Levenslang. De Raad van Justitie heeft bij revisie het
 doodvonnis, uitgesproken tegen *Pangal*, den moor-
 denaar van mevr. Z. v. H. te Tjimahi, in levens-
 lange gevangenisstraf gewijzigd.
 (Aneta-tel. 14/7.)

De jaarbeurs te Bandoeng. De 5de jaarbeurs te Ban-
 doeng werd gehouden van 21 Juni tot en met 6 Juli.
 De film „Dwars door Sumatra”, in Indië vertoond,
 heeft vooral propagandistische waarde voor bui-
 ten-Indië. De film brengt Medan, de Padangsche
 Bovenlanden, het Tobanieer, de Ombilinstreek,
 Fort de Kock en een groot aantal andere plaatsen,
 terwijl ook het oerwoud met zijn bewoners ver-
 toond worden.
 („Soer. Hbl.”)

**Persoverzicht uit de Indische Bladen
 en Tijdschriften.**

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Uit den Volksraad.
 Verschenen is het *afdeelvingsverslag* van den Volks-
 raad, waaraan de *Locomotief* (3, 5 en 5 Juni) enkele
 gedeelten ontleent, betreffende: het financieel beleid;
 de gulden; verschillende wenschen; de economische
 politiek; het kapitaal; Nieuw-Guinea; de werkloosheid;
 winstaandeelkassen en de theebelasting; Indië en Ne-
 derland; Regeering en Volksraad; Tangerang; de Volks-
 beweging; het particuliere leven der ambtenaren; de
 salarissen en pensioenen, en diversen.

Aneta (*Deli Crt.* 11, 12 en 13 Juni 1ste bl.) verneemt
 omtrent de *Memorie van Antwoord der Regeering* be-
 treffende het Voorloopig Verslag van den Volksraad
 over de Indische begrooting voor 1925, o.m. het vol-
 gende:
 De Regeering ziet geen aanwijzing, dat het maximum
 bedrag der belastingen in 1925 bereikt wordt; intege-
 deel is het aannemelijk, althans niet uitgesloten dat,
 evenwijdig loopend aan de economische ontwikkeling,
 in de toekomst de belastingopbrengsten zullen toe-
 nemen.

Thans reeds rekening houden met mogelijke tegen-
 vallers door *koersverschillen* bij de aflossing der leen-
 ningen, is onnoodig, wijl geen grond bestaat dat her-
 stel der normale waardeverhoudingen van de Indische
 en buitenlandsche valuta in 1925 niet bereikbaar zou
 zijn.

Er is overleg hangende met het Opperbestuur over
 de uitbreiding van den *pandhuisdienst* in de Buiten-
 gewesten.

Ook de Regeering hoopt dat in 1924 het tekort al-
 nog wordt gedekt door ontvangsten uit reeds opge-
 heven belastingen en belastingen van de vorige dienst-
 jaren. Met de geleidelijke vermeerdering van de belas-
 tingopbrengst is reeds voldoende rekening gehouden,
 hetgeen blijkt uit de ramingen van de inkomsten en
 vennootschapsbelastingen, welke in 1923 f 52½ miljoen
 bedroegen, in 1924 f 71 miljoen en in 1925 f 95 mil-
 lionen zullen opbrengen.

De vraag of Indië al dan niet op den gewonen dienst
 boven zijn kracht heeft geleefd, heeft slechts academi-
 sche waarde, wijl onomstootelijk vaststaat, dat het be-
 grootingsevenwicht was verbroken. De Regeering heeft
 de consequenties van gewoon en buitengewoon ver-
 loop van zaken als één geheel te beschouwen. De Re-
 geering betoogde nooit dat de tekorten een gevolg wa-
 ren van sociale voorzieningen.

Door prijsgeving in nagenoeg alle landen van den
gouden standaard, welke beide peilers van den wissel-
 koers wegneemt, was men afhankelijk van de mate
 der geldcreatie van beide landen. Dit verklaart, dat
 door het eigen leven van de geldstelsels het bereiken
 van den parikoers tusschen twee landen wederzijds
 wordt beïnvloed. De Regeering kan niet bij voorbaat
 zich tevreden verklaren over het opvoeren van den
Indischen gulden tot de Nederlandsche pariteit, waar
 deze immers afhankelijk is van mogelijke wijzigingen
 van de koopkracht van den Nederlandschen gulden.
 Onder de omstandigheden van het huidige oogenblik
 is een dergelijke koersverbetering het voordeelgast en

zou, zoowel voor den dienst van 's Lands als
 als het handelsverkeer van Moederland en
 thans een stap in de goede richting zijn. De Re-
 is er van overtuigd, dat de wereldhuishouding
 gediend zou zijn als de aan het wereldverkeer
 mende landen terugkeerden tot den gouden sta-
 Overbrugging van het verschil tusschen de
 goudwaarde en den Indischen gulden is mogelijk
 ter evenzeer afhankelijk van den toestand op
 gebied in het buitenland; tevens is het tempo-
 kelijk van de economische ontwikkeling van
 de naaste toekomst.

De Regeering acht de algemeenheid, dat de
 ging van de *Landsbelangen* gedaald is beneden
 van 1914, beslist onjuist. De gewone uitgaven
 van 1914 tot 1925 voor Plaatselijk en Gewestelijk
 bestuur, resp. van 5.90 tot 15.31 pct., voor Reche-
 van 3.60 tot 3.89 pct., voor Onderwijs van
 32.90 pct. en voor den Geneskundigen Dienst
 tot 14.65 pct.

Uitgaande van het inzicht, dat voorzichtig
 het financieel beleid geboden is, kan er wel
 schil van meening bestaan over de *houding*
het kapitaal. Het kapitaal richt zich bij voorke-
 een winstgevend en veilig beleggingsobject. In
 concurreren met de markt van het wereldkapitaal.

De Regeering acht eveneens een *beteren koers*
 voer voor de Buitengewesten gewenscht en
 bereids daartoe opdracht.

Stelselmatige *wering van Chineezers* moet
 ontkend.

De Regeering is bereid ernstige voorstellen
 wegen tot het oprichten van *gemengde bedrijven*
 Buitengewesten en stelt zich niet principieel
 keuze tusschen Staats- en andere exploitatie.

De Indische Regeering maakte bij het Opper-
 haar inzicht kenbaar ten aanzien van de *ver-
 der theebelasting*.

De Regeering acht het nut van een *bijeen-
 consuls* problematiek. Het motief van de *re-
 Philippijnen* was het reciprocereen van he-
 van G.-G. Wood.

De klacht betreffende de *wijze van beant-
 der Volksraadvragen* laat ruimte voor een wed-
 Is de onvoldaanheid niet eerder een gevolg v-
 inhoud en de wijze waarop de vragen gesteld
 De Regeering wijst krachtig de conclusie af,
 steeds minder gelegen is aan de *uitingen*
 Volksraad, en spreekt tegen dat de lijnen van
 stuurbeleid zouden worden vastgesteld op de
 conferenties.

De Regeering streeft ernstig naar het in
 roepen van organen, die de groote lagen der be-
 in staat stellen op te komen voor hun belangen
 regelen zijn getroffen tegen den invoer van
wenschte vlugschriften.

Corruptiegevallen werden zoo veel mogelijk
 rechter gebracht.

Over de toepassing van het *Europeesch pri-
 voor Chineezers* door geheel Indië, valt weldra
 beslissing.

De *Vlootwet* is weliswaar verworpen, doch
 nieuwe is toegezegd, welke dient te worden afg-
 alvorens nadere stappen worden genomen be-
 de instelling van een fonds voor de uitbreiding
 vloot.

Buitenlandsche concurrentie.
 Aan de hand van het jaarverslag van de In-
 nale Crediet- en Handelsvereniging „Rotterdam”
 spreekt de *Java-Bode* (4 Juni) hoe de *Indische
 wordt overgeleverd aan Japan*..... De sterk toe-
 de concurrentie uit Japan wordt met de vol-
 „nuchtere” cijfers geïllustreerd:
 Invoer van Katoenen Manufacturen op Java
 doera.

	1913	1923
Uit Nederland	f 33.842.000 of 45%	f 37.164.000 of 33%
Uit Engeland	„ 32.918.000 of 44%	„ 37.040.000 of 32%
Uit Japan	„ 115.000 of 0%	„ 19.421.000 of 17%
Uit andere landen	„ 7.380.000 of 9%	„ 18.940.000 of 16%
	f 74.255.000 100%	f 112.565.000 100%

Betoogd wordt, dat de Nederlandsche industrie

DE NIEUWE ZAAK
 in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
 van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
 Telefoon 33459.
 Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
 Het „Winkeltje” Prinsstraat 92 blijft bestaan.

J. F. v. d. POORTEN, Kruidkundig
 Nobelstraat 1a Den Haag
De man die wonderen doet.
 Alle Indische-, Japansche- en Brazil. Kruiden
 Meer dan 4000 dankbetuigingen. Spreekuur v. 9.

GROOTE UITVERKOOP

VAN ALLE VOORRADIGE

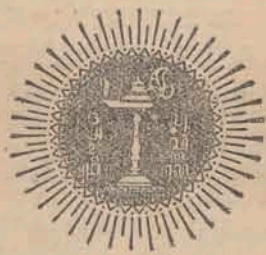
ZOMER-ARTIKELEN

IN MANTELS-COSTUMES-JAPONNEN EN BLOUSES TOT BUITENGEWOON LAGE PRIJZEN
VOILE EN ZIJDEN JAPONNEN in groote keuze en aparte Modellen voor DE HELFT DER WAARDE

ZIET DE ETALAGES.

J. SCHULTE,

SPIJSTRAAT 40

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.

L. v. Meerderv. 332 - Den Haag

Tel. 35611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleedt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordeelingen:

„ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt!”

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dae van Ned.-Indië”.

de laatste jaren meer en meer Atjehers zich laten vinden voor verschillende betrekkingen in dienst van Europeanen. Verscheidene werden huisbediende, het aantal Atjehsche kebans is legio, Atjehsche klerken deden hun intrede in verschillende kantoren, de werkplaats van de S.S. te Segli heeft bijna uitsluitend Atjehers in dienst. Goede zeelui als de Atjehsche visschers zijn, heeft men ze graag als havenarbeiders, de kapitein van het veerbootje, dat de verbinding Oelë Lheuë-Sabang (pl.m. 3½ uur varen) onderhoudt, is een Atjeh, een groot deel van de chauffeurs der huurauto's eveneens. Enkele Atjehsche vrouwen hebben den vertrouwenspost van baboe aanvaard, ja, onder de huishoudsters van militairen treft men een enkele van haar landaard aan.

Werkelijk, dank zij de rust, die men de bevolking de laatste, zeg 10, jaren heeft gelaten — aldus schr. — heeft de pacificatie, ook van de gemoeederen, vorderingen gemaakt, waarvan oud-Atjehgasten zich eigenlijk geen voorstelling kunnen vormen. Bij verhalen van hen, die dit gewest van vroeger kennen, zal men goed doen, deze enorme verandering der laatste jaren wel in het oog te houden.

Het eenige gevaar, dat hier het leven van den enkeling bedreigt, vormen de z.g. Atjehmoorden.

Uit het overzicht van de „Atjeh moorden” in 1921, '22, '23 en de eerste 5 maanden van '24 blijkt dat er 1 Europeaan gedood en 6 Europeanen gewond werden. Inderdaad toch geen toestand om aanleiding te geven tot zenuwoverspanning. Tegen zulke moorden is — volgens schr. — niet veel, doch wel iets te doen: Indirect toch wordt in dezen zin de pacificatie bevorderd door krachtige bestrijding van lepra en andere ziekten, die het Atjehsche volk te gronde dreigen te richten (syphilis, framboesia en malaria). Bestrijding van krankzinnigheid zal evenzeer hiertoe medewerken, en dit was een van de motieven, waarom gouverneur Van Sluys steeds zoo krachtig aandrang op den bouw van een krankzinnigengesticht in Atjeh. Ook is van veel belang de medewerking van de hoofden. Aan den aanslag gaat n.l. in den regel een voorbereiding vooraf (veel bidden, weggeven van bezittingen) die aan de aandacht van een actief hoofd niet zal ontsnappen. Maar voor de rest moet vertrouwd worden op het voortschrijden van de mildere gezindheid van de bevolking, die — zooals schr. aantoonde — de laatste jaren reeds aanmerkelijke vorderingen heeft gemaakt. Doch vóór deze stemming de algemeen heerschende is geworden, zullen we toch nog eenige generaties geduld moeten hebben.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Geen halve maatregelen.

Overal op de geheele wereld zal wel het feit bestaan dat de Uitgevers van nieuws- en andere bladen te kampen hebben met wan-betalers onder de abonné's. En, als deze te lang volharden in die weinig correcte houding, dan bepaalt de administratie van het blad zich gewoonlijk tot den maatregel, dat zij dit blad niet meer toezendt, hetgeen te gemakkelijker kan geschieden wanneer, zooals ook bij de Sinar-Hindia is voorgescreven, de abonnementsprijs bij vooruitbetaling moet worden voldaan.

De administratie van de Sinar-Hindia denkt over deze aangelegenheid blijkbaar anders en geeft, onder het alarmeerd opschrift: „Opgelet — Groote Vendutie” in haar nummer van 26 Februari 1924, eene duidelijke opgave van de namen van personen (20) en van één Instelling, die in gebreke zijn gebleven den abonnementsprijs te voldoen.

Deze laatste is nog wel de Kring Tjiwidi te Bandoeng van de Sarikat Islam Vereeniging.

De bedoeling van de Administratie van de „Sinar Hindia” is blijkbaar niet alleen om de wanbetalers in het oog van de menigte beschaamd te maken, hetgeen geen Oosterling over het algemeen verdragen kan doeh om de haars inziens vijandelijke partij der Reactie een hak te zetten, door de toevoeging dat deze wanbetalers de wijze van uitzuiging volgen, zooals de Reactie dat gewoon is te doen.

Het is natuurlijk mogelijk dat de wanbetalers niet opgewekt schaamtegevoel hunne geldelijke verplichtingen tegenover de Sinar Hindia zullen nakomen, doch het is eveneens niet uitgesloten, dat zij koppig zullen blijven volharden in hunne houding en in gebreke zullen blijven, omdat zij het geld voor een abonnement niet meer betalen kunnen.

Hoe het zij, half is de door de Administratie van de Sinar Hindia genomen maatregel niet.

den vijand in den rug en dat geschillen als in wente, waar door de arbeidsverhoudingen een geheele industrie wordt lam geslagen, olie zijn op het vuur der concurrentie, die zich haast de markt te veroveren.

De Pan-Pacific conferentie. Modern transitio.

Dr. J. P. S. Cramer, de officieele vertegenwoordiger van de Ned. Oost-Indische regering bij de Pan-Pacific Food Conservation Conference, welke tusschen 31 Juli en 14 Aug. a.s. te Honolulu zal worden gehouden, zou 11 Juni derwaarts vertrekken, waar hij deel zal nemen aan de besprekingen ter conferentie. Deze conferentie heeft — volgens het Soer. Hbl. (5 Juni 2e bl.) — zeer veel belangstelling gewekt. Zij zal worden bijgewoond door vooraanstaande mannen uit alle landen in den Pacific. De organisatoren der conferentie hopen, dat minstens een vertegenwoordiger van elk land aanwezig zal zijn ter behandeling van de volgende onderwerpen: 1. Internationaal recht. 2. Pan-Pacific Visserij. 3. Entomologie. 4. Planten pathologie. 5. Quantitative voor planten en dieren. 6. Aanplant bevoordering en -verbetering. 7. Boschbouw. 8. Meteorologie. 9. Topografie en Hydrografie. 10. Veeteelt. 11. Transport en distributie van voedingsproducten. Men verwacht, dat de conferentie de basis zal vormen voor de ontwikkeling van een aantal internationale overeenkomsten ten aanzien van bovengenoemde onderwerpen, welke van de grootste waarde zullen kunnen zijn voor handel en industrie door den geheelen Pacific.

De Sumatra-Post (10 Juni 3e bl.) wijst er op dat Nederland een hoofd-transito station zal worden voor het internationale luchtverkeer en hoe de meteorologische dienst hier volmaakt schijnt te zijn en volkomen voldoet aan de desbetreffende subtiële eischen van het geregeld internationaal luchtverkeer.

Volgens het blad zal ook Nederlandsch-Indië een transitio-rol in het internationale luchtverkeer op zich hebben te nemen, daar het verkeer tusschen Engeland en zijne dominions, Australië en Nieuw-Zeeland, van Singapore uit zich over ons Indisch gebied zal hebben te bewegen. Het blad betoogt dat wij ons op die transitio-taak tijdig moeten voorbereiden. Met name moet de Indische meteorologische dienst zoodanig worden uitgebreid en geëquipeerd, dat ook in Indië de internationale luchtvaart van tevoren verzekerd kan zijn van de noodige betrouwbare inlichtingen. Als een der punten van bespreking is op de agenda van het derde Pan-Pacific-congres de meteorologie gebracht, met het doel, te geraken tot een desbetreffende internationale overeenkomst voor den grooten Oceaan, zeker wel ten dienste der zeevaart, doch stellig ook met toog op toekomstige luchtverbindingen. De Indische vertegenwoordiger, dr. Cramer, is vermoedelijk geen meteoroloog. De „Sum. Post” hoopt dat, nu de Koninkrijks-Mij. opnieuw een aanvraag om concessie heeft ingediend, de oogen zullen opengaan voor de transitio-functie, welke ons Indië binnenkort ten aanzien van het luchtverkeer in Zuid-Azië zal hebben te vervullen.

De Ned.-Indische Radiodienst.

In het Bat. Nubl. (6 Juni) lezen wij over den Radiodienst: „Weinig bekend is, dat Malabar thans rechtstreeks naar Frisco seint, zonder tusschenstations, waar men ons Indisch station zeer goed kan hooren. Men verhaalt daardoor Lavite, Honolulu en eventueel ook over 14.000 K.M. over den Pacific nog niet rechtstreeks verbonden. Naar Amerika worden dagelijks gemiddeld ongeveer 60 telegrammen rechtstreeks verzonden. Vooris zoekt Malabar verbinding te krijgen met Japan, doch het station Iwakii is reeds volle 24 uren bezet, zoodat men een andere manier moet beproeven. Op verschillende momenten heeft Malabar rechtstreeks verbinding met het Nederlandsche station in Curaçao, de antipode, op een afstand van ongeveer 20.000 K.M. De grootste afstand ter wereld is hiermede bereikt. Curaçao vangt Malabar zoo duidelijk op, dat men de kap niet eens aan het oor behoeft te houden. Wanneer men die op tafel laat liggen, laten de antennes zich reeds duidelijk hooren. Van practisch nut is deze Curaçao'sche verbinding evenwel niet, omdat Indië zeer weinig met deze andere kolonie uitstaande heeft.”

Veiligheid in Atjeh.

De Atjeh-correspondent van de Locomotief geeft in het nummer van 4 Juni (blz. 25) een verklaring van de groote veiligheid in Atjeh. Uitvoerig beschrijft hij den toestand in Atjeh en de reden van de Atjehmoorden. Een bemoedigend verschijnsel lijkt het den corr. dat

Fa BELT & HERMANS

BOOMKWEKERS - BLOEMISTEN

Steijnlaan III-107 - Tel. 31374

Aanleg en Onderhoud van Tuinen

Handel in diverse Planten.

Bloem-, Tuin- en Landbouwzaden

Elken Maandag van 10-4 uur is onze Tuin aan de Paleisstraat geopend voor bezichtiging en verkoop van div. Planten. Gedurende de zomermaanden ook de overige werkdagen van 2-4 uur geopend.

S. G. J. DE GROOT

In lijne Lederwaren en Reisartikelen

Atelier voor alle voorkomende reparatie en nieuw werk

naar eigen keuze en in alle maten

Noordeinde II - LEIDEN - Tel. Interc. 706

Bij UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of
gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren)
Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen
(American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop,
dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliën-
tèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der boven-
genoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen
wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een
brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van
de Place Bronckère).

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„ . . . Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen,
indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend
bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.
(L. J. M. Feber in De Maasbode).

„ . . . De brandende vragen van onzen tijd hebben
grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige
gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het
minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het
geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen.
Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen
door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke
gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.
(Herman Middendorp in De Nieuwe Gids)

„ . . . Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het
tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur,
is een menselijke koning — ware hij in onzen tijd
geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den
Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins
een gekroond democraat of president van de republiek.
Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten
zin”.
(Top Naeff in De Amsterdammer)

„ . . . De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn
idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van.
Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk
voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt
men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp
heeft genomen”.
(Johan Koning in De Hollandsche Revue).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 • Den Haag • Tel. 35611

MEUBELHUIS „DE WEST”
COMPLETE MEUBILEERING
UITERST BILLIJKE PRIJZEN
DEN HAAG - WEST-EINDE 73

Verzoek om toestemming van liefdegaven.

Uit hetzelfde nummer van de Sinar Hindia blijkt dat
een Comité door de Indische Communistische Partij
is opgericht, hetwelk zich ten doel stelt gelden in te
zamelen en hulp te verstrekken aan de vrouwen, die
tegelijk met de Communistische broeders in hechtenis
zijn gesteld.

Het Comité is van blijvenden aard en wil met de
ontvangen gelden een vast fonds vormen.

De hulp aan die vrouwen acht men gerechtvaardigd,
ter voorkoming dat zij later verkommen en tevens,
om haar in staat te stellen de taak der mannen min-
der zwaar te maken in den strijd voor de bevrijding
van hun land.

Geldelijke bijdragen worden in ontvangst genomen
bij de Administratie van de „Sinar Hindia”.

De minder gunstige stemming bij de soldaten van het
Indische Leger, tengevolge van de al te sterk
doorgevoerde bezuiniging.

In de „Sinar Hindia” van 28 Februari 1924, schrijft
men, dat de stemming in de kazernes van Ned-Indië,
zoowel bij officieren als bij minderen, niet zóódanig
is als zij wel behoort te zijn en dit tengevolge van de
invoering van verschillende bezuinigingsmaatregelen.
Op te groote loslippigheid volgt al spoedig ontslag
en die bedreiging is de oorzaak dat men de uiterste
voorzichtigheid betracht, ten aanzien van het geven
van inlichtingen aan de Pers.

Van de officieren wordt gezegd dat zij uitstekend
hun dienst verrichten, voorts de fox-trot en het rijden
op motorrijwielen op prijs stellen, doch zich van het
levensbestaan van den minderen militair niet veel aan-
trekken.

En dit laatste is natuurlijk verkeerd. De onderoffi-
cieren durven ook al niet te veel zeggen van de wer-
kelijke toestanden, doch, volgens de meening van den
schrijver, zijn de toestanden in de kazerne minder
goed dan de buitenstaander vermoedt.

Op één der bureaux inlichtingen willende inwinnen,
wilde een hoofdofficier den verslaggever niet ant-
woorden op zekere gedane vragen, doch wilde Z.H.
Edelgestr. wel van dezen weten of hem iets bekend was
van geheime vergaderingen, die door Inlandsche sol-
daten zouden worden gehouden.

Dat men daarover in de kazerne zijn mond houdt
spreekt van zelf.

In de maand Januari van dit jaar is het bedrag, dat
is toegestaan voor „belandja” (uitgaven voor dagelijk-
sche versnaperingen) verminderd met 6 cent per dag
en per persoon.

Voorts zoude van hooger hand zijn gelast ook het
dagelijksch rantsoen te verminderen.

Van Weltevreden schrijft men dat men daar genoeg-
en heeft genomen met dien maatregel, doch in de
Kazernes te Malang en elders denkt men er anders
over en is men ontstemd.

Tot nu toe ontvingen de soldaten dagelijks soep,
's morgens koffie en thee gedurende den geheelen dag.

Thans is die verstrekking beperkt tot 4 malen per
week soep en niet elken morgen koffie.

Men zegt dat dit nieuwe voorschrift niet van het
Legerbestuur is uitgegaan doch van het afdelings-
bestuur, dat, alvorens daartoe te besluiten, niet heeft
getracht te onderzoeken, hoe de toestanden op de ver-
schillende garnizoensplaatsen zijn.

De soldaten te Malang namen geen genoegen met die
nieuwe regeling en protesteerden op een Zondagmor-
gen, toen 2 Generaals ter plaatse aanwezig waren, n.l.
de Inspecteur der Infanterie en de Divisie-Comman-
dant te Malang.

Generaal Weber gaf opdracht de nieuwe regeling
in te trekken, hetgeen aan den verslaggever de op-
merking ontlokt, dat het dan toch beter was geweest,
wanneer men te voren een onderzoek had ingesteld.

Zelfs de officieren zijn van meening, dat de gewone
soldaat te veel het object van de bezuinigingsmaat-
regelen is, terwijl er zoovele aanwijzingen zijn dat men
die bezuiniging niet zoekt in hogere rangen.

En de gewone soldaat begrijpt dit zeer goed.

Ten slotte maakt de verslaggever nog melding van
eene nieuwe vermindering van de belandja door den
Legercommandant, doch hij hoopt dat het Legerbe-
stuur de reeds bestaande ontstemming in de kazernes
niet zal aanwakkeren.

Huishoudelijke- & Keukenartikelen
HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN
JAN ZWENNES
Boekhorststraat 54a, DEN HAAG
TELEFOON 16875

Waarom zoudt U niet eens toezending vragen van
gratis prospect over de natuurlijke, genezende
delen van Dr. Julius Hensel. Deze middelen loch van
groot belang voor ieder, zijn dit ook voor U en er
kunt u zich, vroeger of later, in uw gezin, in uw familie- of vriend-
kring (vooral wanneer daaronder tropengangers zijn) ge-
bruiken voor doen, waarin het soms meer dan overwegend be-
lang kan zijn, iets van deze middelen en hunne toepassing te
weten.

W. v. d. SLUIJS Sr., APELDOORN

Kantoor voor Nederland en Koloniën „Hensel-Wer-
eld”

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Dr. Sun Yat Sen aan het woord als leider van het
Nationaal Congres van de Young Men Christian
Association te Canton (Zuid-China).
V (Slot).

Op de door den spreker gestelde vraag, of het
volk van meerdere rechten voor het volk op
oogenblik mogelijk is, moet hij ontkennend antwoor-
den. Zoolang het volk, door terzijdestelling zijner
rechten, het gezag niet in eigen handen heeft, kan
het niet voor een republiek spreken?

Alleen door krachtige, eendrachtige samenwerking
van het volk goed gezinde helpers kan aan den oogen-
blik een einde worden gemaakt en aan de meer dan
100 bestaande districten in China een eigen bestuur
worden gegeven.

Doch houdt men rekening met het gebeurde in
de laatste 10 jaren, dan is de kans van slagen op
de pogingen daartoe niet bijzonder groot.

In de provincie Kwitang is die kans iets gunstiger,
doch in dat ressort tornen men op tegen het gebrek
aan geschikt personeel.

Het is te hopen dat ieder district zijn eigen
geleugden zal weten te regelen, ter voorkoming
dat het volk blijft aangewezen op een Chineesch
ambtenaar en dienengevolge van eene werkelijke
republieksche bestuursvorm niets terecht komt.

Naar spreker's meening zal de nieuwe organis-
atie welke hij en de zijnen voorstaat, van onder op
moeten beginnen.

Het is jammer dat het Chineesche volk zich
niet het algemeen weinig aan politieke aangelegenheden
laat gelegen liggen en dat, als zij dit doet, de
nieuwe organisatie van boven verwacht.

Doch legt men bij het bouwen van een huis niet
eerst de fundamenten?

Men begint toch niet met het dak?

Alleen op een sterk fundament kan men een
huis bouwen, zooals de Westelingen doen.

Waar het hoofdzakelijk op aan komt, is, dat
er over een voldoende aantal geschikt personeel beschik-
baar is.

In de stad Canton werd gedurende de laatste 2
jaren veel gevochten.

Doch men heeft daar thans toch een gemeenteraad
die de eigen stadsbelangen regelt.

Voldoend geschikt personeel heeft dat op zulk
een verdienstelijke wijze gedaan, dat het werk de be-
wondering opwekt van stadgenoot en vreemde gasten.

Ware het geheele land in rust, dan zou spreker
de zijnen nog grooter vooruitgang en voorspoed
kunnen brengen.

Wat zij thans verrichten is slechts een poging
daartoe.

Wanneer de leden van de Young Men Christian
Association het algemeen belang zouden willen dien-
staan, zouden zij, behalve het toepassen van de beginselen
van de vereniging, eene vereniging tot het behartigen
van gemeentebelangen (Tee Hong Tjoe Tie Gian
Hwee) in het leven kunnen roepen en daarnaast
school tot opleiding van gemeente-ambtenaren
(Hong Tjoe Tie Hak Hauw) kunnen stichten.

Na een drietal jaren zou men reeds over een
voldoende aantal opgeleide deskundigen beschikken,
over het geheele land verspreid, een krachtigen
bestuur konden zijn voor een republikeinsch bestuur.

China is op dit oogenblik verdeeld en geen militair
autoriteit is nog in staat geweest ergens eene eenheid
tot stand te brengen.

Van de militaire partij zijn geen bevredigende
resultaten te verwachten.

Evenals de profet Sen Thong destijds een
voorspelling op een stuk grond van niet grooter dan 70
en de profet Boen Ong niet grooter dan 100 Li,
men ook thans opnieuw klein moeten beginnen
daarvoor biedt de provincie Kwitang tal van
plaatsen aan.

Het aantal talrijk aanwezige bekwame leden van
de Association kan daar proeven nemen en zoo
nemen een voorbeeld aan de wijze waarop de mis-
narissen hun godsdienst weten te verspreiden.

Dat werk kan met vrucht tot zelfbestuur van
het geheele Chineesche volk leiden.

Spreker hoopt dat het congres de voorgestelde
denkbeelden niet zal willen wegwerpen, doch daaraan
eene praktische toepassing zal willen geven.

Wanneer die denkbeelden kunnen worden aanvaard,
zal het congres niet te vergeefs hebben gearbeid.

Met de opwekking om die denkbeelden te aanvaar-
den en aan het land op die wijze de hulp te verstre-
ken, welke het noodig heeft en waarom wordt
vraagd, eindigde spreker zijne uitvoerige rede.

BESCHIKBAAR.

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT

MOLENSTRAAT 47B TEL. 12324

BESCHIKBAAR.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.
Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Telefoon N. 3290
CURAÇAO
CARACAS
VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformatie
Rembours- en
Document.-Crediet

zeer weinig kosten ter hand worden genomen en met succes.

Hoevele jaren is het reeds dat wij in dit weekblad aandrigen op bestrijding der muskieten in Paramaribo, daarbij verzet ontmoetende, waar wij het allerminst zouden verwacht hebben. Dr. Connor legde den nadruk op de bestrijding der muskieten als eerste voorwaarde voor de saineering der kolonie.

Dr. Potier belichtte het gele-koorts-vraagstuk vooral van pathologische en bacteriologische zijde.

De Geneeskundige Inspecteur, Dr. Rademaker, die de sprekers had ingeleid, dankte hen voor al het medegedeelde, de hoop uitsprekende dat er in voorkomende gevallen geprofitteerd kan worden van hetgeen zij uit hun rijke ervaring hadden ten beste gegeven.

Ons dankt: Dr. Rademaker moest, met zijn bekende voortvarendheid, zijn schouders zetten onder de muskietenbestrijding.

Op 19 Juni zouden de heeren een lezing houden voor onderwijzers en onderwijzeressen.

Het is te hopen dat er nu ook met kracht gewerkt zal worden aan de totstandkoming van een waterleiding voor Paramaribo.

Op 12 Juni hebben de studenten het 25-jarig jubileum der Geneeskundige School gevierd, waarna bal in het clubgebouw der studenten.

In „Suriname” van 30 Mei een belangrijk artikel over „Katoencultuur”, waaraan wij het volgende ontleenen: „Binnen afzienbaren tijd zal met de proeven tot de aanleg van een katoencultuur op groote schaal een aanvang worden gemaakt.

Aan de America-Dutch Guyana Cotton Corporation is bereids voor dit doel een terrein groot 98.300 H.A. gelegen tusschen Coronie en Nicherie langs de kust, in concessie afgestaan. De komst in de kolonie van den heer J. B. Fairweather, op wiens initiatief en instigatie de maatschappij werd opgericht, werd enkele dagen later gevolgd door die van een Russische deskundige, de heer Anderson, die beschikt over een ruim 12-jarige ervaring op het gebied van de katoenteelt, opgedaan in verschillende katoenverbouwende deelen van de wereld”...

Tot het instellen van een onderzoek zijn de genoemde heeren met den Directeur van den Landbouw naar Nickerie vertrokken.

„Men stelt zich voor al dadelijk te beginnen met den aanleg van een proefveld van ruim 500 H.A.”

„Slaagt de proef dan is ook de cultivatie op groote schaal verzekerd....”

Ook voor de kleinlandbouwers zal de katoencultuur een uitkomst bieden. De genoemde Corporation zal zeker bereid zijn het product na keuring op te kopen. Dit zal ook een krachtig hulpmiddel zijn om te komen tot een citruscultuur, waarbij men enige jaren moet wachten vóór de sinaasappelboomen vruchtdragend zijn. De tusschenplanting met katoen levert spoedig winsten op.

„De West” schrijft: „Bij de Koloniale Spoorwegen worden proeven genomen om motorwagens in te voeren. Hoewel die proeven aanvankelijk mislukt zijn (doordien men te zwakke motoren gebruikte) is de grondgedachte daarvan uitstekend. De bedoeling is om den eersten motorwagen te gebruiken ter vervanging van de locomotief Kadjoe, die nu het baanvak berijdt tusschen Kabelstation en Dam. Voor dit eindje spoor van 40 kilometer, dat ééns per week bereden wordt, moet men een machinist, stoker, enz. aanhouden, heeft men een locomotief te onderhouden enz. Indien die locomotief vervangen kan worden door een motorwagen, zal dit een aanzienlijke besparing geven op personeel en onderhoud. Lukt deze proef, dan zullen geleidelijk de dure locomotieven vervangen worden door motorwagens.

De eerste proeven mislukten doordien, zooals wij opmerkten, te zwakke motoren werden gebruikt. Men heeft nu besloten een tractormotor te gebruiken, welke waarschijnlijk beter zal voldoen.”

Het militair hospitaal. De nieuwgebouwde paviljoenen van het militair hospitaal, speciaal bestemd voor de verpleging van besmettelijke ziekten, zijn 11 Juni onder veel belangstelling ingewijd. Onder de aanwezigen waren de wd. gouverneur en mevrouw.

Het Congres inzake Neerland's Volkskracht dat de Haagsche afdeling van het Algemeen Nederlandsch

Verbond zal houden, zal op 26 en 27 September in Ridderzaal plaats vinden. Het bestuur is er in gesl. voor acht onderwerpen, welke onze volkskracht treffen, sprekers van naam te vinden.

De oud-gouverneur van Suriname, G. J. Staal, spreken over „Nederland als Koloniale Mogendheid”.

Moge de oud-gouverneur in staat zijn den congress mede te deelen dat kapitaalcrachtig Nederland heren Neerland's volkskracht te toonen door de oprichting Suriname van een aantal moderne suikerfabrieken.

Van de redevoeringen zal een gedrukt verslag worden verspreid.

Op den eersten avond — 12 Augustus — van het Internationale Amerikanisten Congres hier ter stede de oud-gouverneur G. J. Staal in de Residentie-bios een lezing over Suriname houden, waarbij de Surinam film zal worden vertoond.

Uit den Verrren Vreemde.

Goed begrijpen!

De directeur van het Informatiebureau van de Nederlandsche vereeniging „Landverhuizing” te 's-Gravenhage heeft het noodig geacht nogmaals ernstig en nadrukkelijk te waarschuwen tegen valsche voorspiegelingen of lichtingen, dat het gemakkelijker zou zijn om in de eenige Staten van Amerika te worden toegelaten op slinksche wijze in dat land te komen uit Canada of Mexico of Cuba.

Men bereikt daarmede niets, maar stelt zich wel groote gevaren bloot, schrijft hij.

Als een voorbeeld brengt hij bij het verhaal in ingezonden stuk in „De Wachter”, een Nederlandsch blad in de Vereenigde Staten, dat hem van bevr. zijde is toegezonden en waarin door T. de Boer volgende wordt medegedeeld:

„In Grand Forks, N. D., zitten twee Hollandse zinnen in de gevangenis. Het eene gezin bestaat uit een vrouw, en het andere uit man en vrouw en een klein kind. Ze zijn afkomstig uit Noord Brabant, katholiek van geloof.

Onlangs kwamen ze uit Nederland en waren op naar bekende in North Dakota, Rond Winnipeg kwamen ze in aanraking met een man met een auto. Deze hen voor honderd dollars brengen over de grens het tweede of derde station in de Vereenigde Staten alwaar ze den trein zouden nemen, die hen zou brengen op de plaats hunner bestemming. (Winnipeg ligt op veer zeventig mijlen noord van de grens der Vereenigde Staten).

Ongeveer halverwege gekomen zijnde, hield de met zijn auto stil en zou de reis worden voortgezet een tweeden persoon met zijn auto. Doch deze verlangde opnieuw 75 dollar aler hij de reis begon. Wat zou ze doen! Ze besloten het gevraagde geld uit te keeren men ging weer op reis. Een eindje over den grens komen zijnde, hield ook deze persoon stil en zou de worden voortgezet door een derden persoon met auto. Doch deze verlangde ook weer een 75 dollar hij de reis begon. De twee gezinnen hadden echter geld meer. Ze moesten toch ook wat geld bewaren de „train fare”. Dit had tengevolge dat de man met auto hen verliet. Daar stonden ze midden in de prairie bijna geen geld op zak en veertien mijlen van het bijzijnde station. Per voet en met het kind op den rug gingen ze weer op reis.

Een der vrouwen, in zwangeren toestand verkeerd, was al spoedig niet in staat de reis te vervolgen, de hulp van een man met een hooiwagen, getrokken door een span paarden, kwamen ze ten langen leste het station. Hier namen ze den trein naar Grand Forks, N. D., alwaar ze moesten overstappen in een trein naar Fargo, N. D. Doch toen ze uit den trein stapten in Grand Forks, stond de politie, die inmiddels van hun aankomst verwittigd was geworden, hen op te wachten en brachten in de gevangenis. Hier moesten ze blijven tot het laatst van Juli of in het begin van Augustus het over hen uitspraak doet. De uitspraak zal zeer waarschijnlijk voor hen op zijn minst zijn, weer overgeleverd te worden aan Canada.”

Aldus het relaas als „Een waarschuwend voorbeeld in de Nederlandsche pers verspreid. Past mede precies aan bij hetgeen de directeur van het Informatiebureau precies als inleiding eraan laat voorafgaan, is de strekking slechts te loven, elke poging om landgenooten terug te houden van ingaan op valsche voorspiegelingen of te gebruiken van slinksche stukjes is hoogelijk te waardeeren. Maar de doo...

M. J. J. ESKES - DEN HAAG
DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Eerste klas Bewerking Lage Prijzen
ATELIER VOOR KEEREN EN REPAREREEN

Strijkinrichting „De Weimar”
is het beste adres voor het behandelen van
fijn goed, Japonnen, Blouses, kanten
Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.
J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

TE KOOP

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN, KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon 16684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten. De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe wetwillende medewerking hierin tegemoet ziende.

Hoogachtend,

HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.
Boenen, Schuren en Schrobben,
Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen 10.60 per uur en per man
fiets 10.60 " " " " "
Zonder wagen 10.50 " " " " "
Innen van kwitanties. 10.80 per uur.
Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
Bezorgen van brieven en circulaires volgens
overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf 75 cent per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**

Prima Stoffen. Billijke prijzen.

Heeren Costumes v.f. 60.- Dames Costumes v.f. 170.-
Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

F. B. Dutrieux, Van Loostraat 124, te 's-Gravenhage, als administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur;

J. H. R. Dik, Leidsche Straatweg 11, Oudenrijn te Utrecht, als gouvernementsarts bij den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst.

G. Chr. van Hespren, Zoom N.Z. 5 te Bergen op Zoom; H. van Straaten, Van Breesstraat 180a te Amsterdam; A. H. M. Peters, Laan van Middenburg 30 te Voorburg; R. de Jong te Ter Apel (Gr.); J. Couvreur, Katwijkstraat 103 te Scheveningen; H. A. J. Hofstee, Staalstraat 14 te Utrecht en W. C. Schoevers, Van Merlenstraat 75 te 's-Gravenhage, allen als candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur;

W. E. A. Bish, 3e Braamstraat 34 en E. M. Stok, Laan van Meerdervoort 273, beiden te 's-Gravenhage, als administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur.

Mutaties van 25 Juni tot 16 Juli 1924.

Nieuwe leden:

Vereeniging „Madjoe”, afdeling Groningen, p. a. A. R. Havinga, Mesdagstr. 45a te Groningen. f 5.

F. v. d. Elst, Indoloog, Leiden, Hoogewoerd 104. f 2.50.

A. A. Schoevers, Directeur v. h. Instituut „Schoevers”, Den Haag, Stadhoudersplein 3. f 5.

Mevrouw C. H. Boer-Koenen, Den Haag, Balistraat 81. f 5.

F. Boekhout, Den Haag, Balistraat 70. f 5.

H. C. F. Bakhuis, Inspecteur v. Financiën, Den Haag, 2de Schuytstraat 245. f 5.

A. Kamerling Inspecteur N.-I. Levensverzekerings-Mij. „Aurora”, Den Haag, Regentesselaan 56. f 5.

A. C. Engelberts, Amersfoort, Prinses Marielaan 22.

Dr. G. van Rij, Directeur Rijksh. B. S. 5-jarige cursus, Amersfoort, Oldenbarneveldlaan 19.

G. H. Kolff, Directeur Nutsspaarbank, Amersfoort, van Persijnstraat 10.

C. I. F. Prins, Hoofdonderwijzer, Amersfoort, Beckenst. Laan 14.

Mej. A. d'Abo, Amersfoort, Frederiklaan 7.

B. J. Jonker, Amersfoort, Hendrik van Viandenstr. 26.

E. Rombouts, Villa de Beuken, Dallaan 4, Baarn (afd. Amersfoort).

Jhr. W. A. Orit, Directeur „Zandbergen”, Amersfoort, Woestijnerweg 1612.

D. J. G. Bolten, Mil. Apotheker, Amersfoort, Oldenbarneveldlaan 24.

J. Schuitemaker, 1e Luit. Inf., Amersfoort, Lange gracht 32.

G. J. Ham, Amersfoort, Prinses Marielaan 13.

Mr. Dr. M. Tydeman, Advocaat en Procureur, Amersfoort, Prinses Marielaan 1.

Mevr. T. A. Liefcrinck-Baart de la Faille, Amersfoort, van Persijnstraat 9.

M. L. Jorritsma, Amersfoort, Hotel Birkhoven, Barchman Wuytterslaan 198.

Mevrouw R. J. Snelle Bourcieus, Amersfoort, Heinsiuslaan 9.

Baronesse E. van Hoevell, Amersfoort, Lange Bergstraat 13.

Baronesse C. J. van Hoevell, Amersfoort, Lange Bergstraat 13.

D. Veenman, Amersfoort, Utrechtsche Weg 86.

H. J. de Wit, Oud Secretaris S. O. K., Amersfoort, Huijgenslaan 25.

Mevr. M. Kamerling-Ritsema van Eck, Amersfoort, Utrechtsche Weg 35.

J. A. Meyboom, Amersfoort, Vondellaan 12.

E. P. J. Smit, Architect, Amersfoort, Prinses Marielaan 6.

H. C. Fortanier, Kolonel, Amersfoort, van Blankenheimstraat 2.

J. Haar, oud Post-Directeur Zuid-Afrika, Amersfoort, Hof 26.

Mevr. M. W. van IJsselstein, Amersfoort, Hendrik v. Viandenstraat 5.

Mej. R. E. A. Hooghwinkel, Amersfoort, Snouckaertlaan 20.

Mej. Dr. M. A. Duyvis, Arts, Amersfoort, Utrechtsche Weg 145.

A. J. H. Eyken, Resident der Preanger-Regentschappen, Bandoeng. f 10.

Piano's Orgels

G. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bisschop Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

„Hollandia” Drogisterij

2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag

bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste ad

voor Uw **Chemicaliën, Verbandstoffen, cialiteits-geneesmiddelen, enz.**

J. F. Dec, Controleur B. B. te Donggala (res. do) f 5.

H. van den Vijver, onderneming „Wanoe” Djokdja. f 5.

Rectificatie mutatiestaat 8-25 Juni j.l.

Mevrouw C. I. H. Indewey—Apelius v. Hoboken, Ap. foort, Barchman Wuytterslaan 25.

I. C. E. van Deventer, Amersfoort, Joh. v. Olden veldtlaan 18.

Ad. ter Cock, Voorzitter Raad van Arbeid, Amers Huijgenslaan 25.

Afschrijven

H. B. van Rhijn, oud Majoor Intendant O. I. L. Haag, (overleden).

A. de Stoppelaar, Den Haag, Frankenslag 355, leden).

R. F. Sordam, Paramaribo, (overleden). Gebrs. Noteboom, Apeldoorn, Hoofdstraat 142.

Adresveranderingen:

Ch. F. H. Dumont, van: Den Haag, naar: Hotel loo, Voorschoten.

G. J. W. Putman Cramer, Secretaris v. d. Ondern raad, Den Haag, van: Lange Voorhout 27 naar bouw N. H. M. Kneuterdijk 1.

G. Kruijs, van: Den Haag, L. v. Meerdervoort 107 Lochem, Nieuwe Weg 35.

J. D. R. H. Pillard, Gep. O. I. Ambtenaar, Den van: Jacob Mosselstraat 10 naar: Eschdoornstr.

N. H. van der Lee, Utrecht, van: Vossagatse Dijk naar: Admiraal van Gentstraat 57bis.

Jhr. C. M. E. R. C. von Bose, Secretaris H. B. en Red. t. „H.W.” van: Den Haag, Beeklaan 31 naar Voorburg, Koninginnelaan 4.

L. P. Makkink, oud-Luit.-Kolonel O.-I. L., van naar Den Haag, van Slingelandtstraat 113, naar Dr. Hendrik Muller, Ministre des Pays-Bas, naar: Den Haag, Bezuidenhout 273 (tijdelijk).

C. Winkler Prins Jr., Arts, van: Leiden, Nieuwe naar: Utrecht Oudkerkhof 22bis, f 5.—

G. C. A. Dijk, oud-Luit.-Kolonel Art. O.-I. L., Apeldo van Koningstraat 45 naar: Arnhemseweg 238.

W. J. Gnise, van: Apeldoorn, Soerensche Weg 87, Den Haag, Magnolestraat 2, f 5.—

G. N. Verhoeckx, Nijmegen, van: Prins Hendrik naar: p/a G. Verhoeckx, Weurtsche weg 169.

Dr. G. Pekelbaring, van: Amerongen terug naar: Wilhelminalaan 43.

G. W. Beijer, Den Haag, van: Van Boetzelaer naar: Frederik Hendriklaan 157.

De Hollandsche Bank voor West-Indië, Amster van: Heerengracht 252 naar: Heerengracht 47.

A. B. J. Prakken, Inspecteur van Financiën, Am van: Apeldoornseweg 116 naar: Goeman Bor Plein 7.

Mr. Dr. W. Dijkmeester, Amsterdam, van: Heer gracht 252 naar: Heerengracht 471.

Firma De Vries en Co., Cargadoors-Expeditie, sterdam, van: Heerengracht 448 naar: De kade 100.

P. de Jongh, van: Amsterdam, 2de Jan v. d. Ho straat 8, naar: Pangkajan Brandan, p/a. Batavia Petroleum-Mij.

Mr. J. B. R. J. T. Pilon, van: Chamónix naar: Hout Montets te Argentières (France).

L. Coomans de Ruiter, Controleur B.B., van: naar: Gorontalo.

P. C. van der Wolk, Leeraar H.B.S., Weltevreden. Stuiswijkstraat 20 naar: Nieuwe Laan 3.

M. A. M. Bouman, Luitenant Inf., naar: Pamekasan.

R. Chr. Gaade, Majoor Art., naar: Makasser.

Raden Mr. Gondokoesoemo, 1ste Subst.-Griffier Raad van Justitie te Soerabaja.

J. A. Melger, Stationscommissie S.S., naar: Wonen Radja.

F. W. Stammeshaus, Gezaghebber B.B., naar: rabaja.

H. J. L. Beck, Beheershoutvester, naar: Salatiga.

Ch. A. M. Asselbergs, Controleur P.T.T., naar: rabaja.

G. A. Menalda, Inspecteur van Financiën, naar: roemstraat 3 te Soerabaja.

J. H. Raadersma, Leeraar M.U.L.O., naar: Padjo.

F. A. Liefcrinck, Den Haag, van: Koningin Emma 172 naar: Bankplein 2.

GERITS-BEKMAN - DEN HAAG

v. Swietenstraat 7

DAMES- en HEERENKLEERMAKERIJ

Bekroond met de hoogste onderscheiding

Uitsluitend prima kwaliteiten. Enorme sortering

Wenscht U een Zaak te koopen ●
 volg U ons systeem van onderzoek. Risico uit-
VERKOOPEN gesloten. ●
 dan vrage U eerst accountants-verslag.
 chts op deze wijze brengen wij geldgevers en geld-
 ners tot elkander.
 Administratie kantoor „Mercurius“ Soerabaja, bijkantoor
 Amsterdam, Keizersgracht 431, Tel. 36831, onder leiding
 W. F. K. PIJPER, Indisch Accountant, lid te kl. N.I.A.V.A.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Vereeniging „OOST en WEST“.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

UDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis“ biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland ver-
 loeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MELJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
 Nederlandsch-Indië en de handel.
 Indische toestanden gezien door een Inlander.
 Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 Sirkat-Islam.
 De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 De afschaffing van de laatste heerdiensten op Java.
 Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 De Europeesche vrouw in Indië.
 De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
 No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 2. Het Javaansch tooneel.
 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 4. De thee-cultuur op Java.
 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 6. Een doode taal in Indië.
 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië.
 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 6. Het Nederlandsch-Indisch Vossersredfwezen.
 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Wanneer u een boekje verzoekt, wordt het u verzonden. Het is niet noodig te betalen. Het is slechts een postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenap (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

HAAGSE KONINKLIJKE Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 De havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directie te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND“ TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM's
MODERNE KOOKKUNST

S
 Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband
f 5.50
 Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

BESCHIKBAAR.

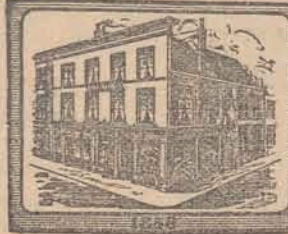
MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boven- en onderkleeding. Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maken daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

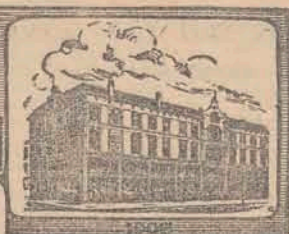
VRAAGT PROSPECTUS. S

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leeres en Directrice.
TOLSTEEGSINGEL 0.2. 54 - UTRECHT
 Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
 Postchèque en Girodienst 76650

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 1773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachel

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO'S
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

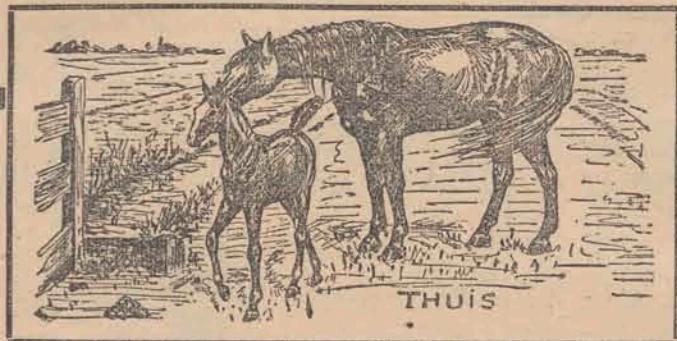
WANNEER GI

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moden
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren
onzichtbaar Stoppen, kortom wat
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 3403
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & CO
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

OPRUIMING

van

Dames- en Kinder-Confectie

BESCHIKBAAR.

**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 6
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 7

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

▶ KOOPT NU

in Holland een winstgevende Zaak of
Bedrijf door bemiddeling van het

INTERNATIONAAL HANDELS-BUREAU
De Eerste Nederlandsche Vakkundige Zakenbeurs
LEUVEHAVEN 46a ROTTERDAM TELEF. 8695

▶ Vraagt kosteloze Inlichtingen.

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg